

Skatteutskottets betänkande

1981/82: 8

om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m. (prop. 1981/82: 30 bil. 4 i vissa delar)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1981/82: 30 bilaga 4 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt,
2. lag om särskilt investeringsavdrag vid redovisningen av mervärdeskatt,
3. lag om ändring i lagen (1980: 953) om särskilt investeringsavdrag för inventarieanskaffning,
4. lag om ändring i lagen (1980: 954) om särskilt investeringsavdrag för byggnadsarbeten m. m.,
5. lag om ändring i lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto,
6. lag om ändring i skogskontolagen (1954: 142),
7. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
8. lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt,
9. lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt,
10. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
11. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
12. lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt,
13. lag om ändring i lagen (1970: 172) om begränsning av skatt i vissa fall,
14. lag om ändring i lagen (1980: 1047) om skattereduktion för aktieutdelning.

I propositionen redovisas bakgrunden till nedskrivningen av den svenska kronan och till de förslag om andra ekonomisk-politiska åtgärder som regeringen presenterade den 14 september i år. Effekterna av dessa åtgärder redovisas jämte en bedömning av de internationella och inhemska konjunktursiktterna under åren 1981 och 1982.

Av de åtgärder som presenterades vid den nämnda tidpunkten framläggs nu förslag bl. a. om en sänkning av mervärdeskatten. Vidare föreslås en tidigareläggning av besparingar inom ett flertal departements verksamhetsområden. Helårseffekten av de nu framlagda besparingsförslagen uppgår till ca 4 miljarder kronor.

På skatteområdet tas i övrigt upp investeringsfrämjande åtgärder, bl. a. en anknytning av stimulanserna till mervärdeskatte-redovisningen samt vissa mer allmänna inkomstskattefrågor.

Även andra åtgärder för att stimulera näringslivet föreslås. Slutligen redovisas vissa åtgärder som faller inom regeringens kompetensområde.

De föreslagna investeringsstimulanserna vid beskattningen kommer utskottet att behandla senare i höst. Lagförslagen under 2–4 ovan tas således inte upp i detta betänkande.

Det under 13 ovan angivna lagförslaget kommer att behandlas i samband med proposition 10. Detsamma gäller beträffande det under 7 ovan angivna förslaget såvitt avser 53 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370).

De nu aktuella lagförslagen har – med de ändringar som föranletts av det anförda – följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt

Härigenom föreskrivs att 13 och 59 §§ lagen (1968: 430) om mervärdeskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Skatten utgår med *nitton* procent av beskattningsvärdet.

Mervärdeskatt utgår med *nitton* procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med *elva och fyra tiondels* procent av beskattningsvärdet.

Föreslagen lydelse

13 §²

Skatten utgår med *sexton och två tredjedels* procent av beskattningsvärdet.

59 §³

Mervärdeskatt utgår med *sexton och två tredjedels* procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med *tio* procent av beskattningsvärdet.

Beskattningsvärdet är lika med varans värde, beräknat enligt 6 § tullförordningen (1973: 979), med tillägg av tull samt annan statlig avgift eller skatt, mervärdeskatten inbegripen.

Vid bestämmande av beskattningsvärdet i fall som avses i 13 § tullförordningen iakttagas att, om varan

reparerats i utlandet, beskattningsvärdet är lika med det belopp som betingats för reparationen med tillägg som i andra stycket sågs,

bearbetats på annat sätt eller tillverkats av svenskt eller i Sverige förtullat material, avdrag får medges för vad som i annan ordning belagts med mervärdeskatt,

tillverkats med utnyttjande av svenskt konstruktionsarbete eller annan liknande svensk prestation, avdrag får medges för värdet av sådant arbete eller sådan prestation.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1981.

¹ Lagen omtryckt 1979: 304.

² Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 885.

³ Senaste lydelse 1980: 676.

³ Senaste lydelse 1980: 676.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto

Härigenom föreskrivs att 1–5 och 7 §§ lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Svenskt aktiebolag, svensk ekonomisk förening och svensk sparbank skall, om företagets huvudsakliga verksamhet avser jordbruk, skogsbruk eller rörelse, sätta in medel på ett räntelöst konto i riksbanken (vinstkonto) enligt bestämmelserna i denna lag.

Förelagen lydelse

1 §

Svenskt aktiebolag, svensk ekonomisk förening och svensk sparbank skall, om företagets huvudsakliga verksamhet avser jordbruk, skogsbruk eller rörelse, sätta in medel på ett räntelöst konto i riksbanken (vinstkonto) enligt bestämmelserna i denna lag. *Kreditinstitut som avses i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel behöver dock inte göra sådan insättning.*

Regeringen får, om det finns särskilda skäl, medge befrielse helt eller delvis från skyldigheten att sätta in medel på vinstkonto.

Företag, som avses i första stycket och som sätter in medel på vinstkonto, har rätt till avdrag enligt bestämmelserna i 4 § för det belopp som i räkenskaperna har avsatts till en särskild fond (vinstfond).

2 §

Insättning på vinstkonto skall göras med ett belopp som motsvarar 25 procent av företagets justerade årsvinst under *det* beskattningsår för *vilket* taxering i första instans sker år 1981 eller – om företaget på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras *detta* år – år 1982. Understiger den justerade årsvinsten 1 miljon kronor behöver insättning på vinstkonto inte göras.

Insättning på vinstkonto skall göras med ett belopp som motsvarar 25 procent av företagets justerade årsvinst under *de* beskattningsår för *vilka* taxering i första instans sker år 1981 *och* 1983 eller – om företaget på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras *ett av dessa* år – *närmast följande* år. Understiger den justerade årsvinsten 1 miljon kronor behöver insättning på vinstkonto inte göras.

Med justerad årsvinst avses årsvinsten enligt fastställd balansräkning sedan årsvinsten, i den mån den påverkats av nedan angivna poster,

- a) ökats med erlagda eller beräknade allmänna svenska skatter,
- b) ökats med belopp som har avsatts till allmän investeringsfond enligt lagen (1979: 609) om allmän investeringsfond och annan liknande fond,
- c) ökats med belopp som har donerats till allmännyttigt eller därmed jämförligt ändamål,
- d) minskats med restituerade allmänna svenska skatter,
- e) minskats med belopp som enligt 6 § lagen om allmän investeringsfond har återförts från lagerinvesteringskonto jämte tillägg på sådant belopp,

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

f) justerats med belopp som har föranlett ändring av årsvinsten på grund av överföring av allmän investeringsfond och annan liknande fond. samt

g) ökats med belopp som har tagits i anspråk för av- eller nedskrivningar eller koncernbidrag utöver vad som kan godtas vid inkomsttaxeringen.

Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än tolv månader skall den justerade årsvinsten jämkas med hänsyn till detta. Skall företaget taxeras för två beskattningsår skall årsvinsten för de båda beskattningsåren läggas samman, varefter vinsten jämkas med hänsyn till de båda beskattningsårens sammanlagda längd.

Har företaget vidtagit några åtgärder som kan antas ha tillkommit i syfte att helt eller delvis undgå skyldighet att sätta in medel på vinstkonto skall vid bestämmande av underlaget för insättningsskyldigheten bortses från sådana åtgärder.

3 §

Inbetalning till vinstkonto skall ha kommit ett riksbankskontor till handa senast den dag, då företaget enligt 34 § 1 eller 2 mom. taxeringslagen (1956:623) skall ha avlämnat allmän självdeklaration för beskattningsåret.

Inbetalning som har gjorts senare än i första stycket sägs men senast den 15 oktober under taxeringsåret skall också godtas. I dessa fall skall företaget betala en särskild avgift till statsverket. Avgiften är en procent av det för sent inbetalade beloppet för den kalendermånad då beloppet rätteligen senast skulle ha betalats in och därefter en procent av beloppet för varje påbörjad kalendermånad till dess inbetalning sker.

Den särskilda avgiften skall betalas inom den tid som länsstyrelsen bestämmer. Betalas inte avgiften inom föreskriven tid utgår restavgift enligt 58 § 1 mom. första stycket uppbördslagen (1953:272) på avgiftsbeloppet. Den särskilda avgiften och restavgiften får drivas in i samma ordning som gäller för indrivning av skatt enligt uppbördslagen.

Avgifterna är inte avdragsgilla vid inkomsttaxeringen.

Skall företaget inte taxeras år 1981 är företaget skyldigt att göra en preliminär inbetalning till riksbanken med belopp som motsvarar 25 procent av den justerade årsvinsten eller – i förekommande fall – den jämkade årsvinsten, beräknad enligt 2 §, som hänför sig till det eller de beskattningsår för vilket taxering sker år 1980. Inbetalningen skall ha kommit ett riksbankskontor till handa senast den 30 april 1981. Finner företaget, vid avlämnandet av sin allmänna självdeklaration till 1982 års taxering, att ett större belopp skall betalas in till vinstkonto än vad som preliminärt har betalats in, skall företaget betala in vad som fattas senast den dag, då företaget enligt 34 § 1 eller 2 mom. taxeringslagen skall ha av-

Skall företaget inte taxeras år 1981 eller 1983 är företaget skyldigt att göra en preliminär inbetalning till riksbanken med belopp som motsvarar 25 procent av den justerade årsvinsten eller – i förekommande fall – den jämkade årsvinsten, beräknad enligt 2 §, som hänför sig till det eller de beskattningsår för vilket taxering sker år 1980 respektive 1982. Inbetalningen skall ha kommit ett riksbankskontor till handa senast den 30 april 1981 respektive den 2 maj 1983. Finner företaget, vid avlämnandet av sin allmänna självdeklaration till 1982 respektive 1984 års taxering, att ett större belopp skall betalas in till vinstkonto än vad som preliminärt har betalats in, skall företaget betala in vad som fattas senast den dag,

Nuvarande lydelse

lämnat sin deklaration. Bestämmelserna i andra–fjärde styckena gäller även företag som avses i detta stycke.

Riksbanken skall lämna bevis till företaget om inbetalning till vinstkonto.

Riksbanken skall till arbetsmarknadsstyrelsen och länsstyrelsen överlämna uppgifter angående de för beskattningsåret gjorda inbetalningarna till vinstkonto senast den 31 maj under taxeringsåret eller, om belopp har betalats in vid senare tidpunkt, snarast därefter.

4 §¹

Vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet eller av rörelse enligt kommunalskattelagen (1928: 370) och lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt har företag, som avses i 1 §, rätt till avdrag för belopp som i räkenskaperna har avsatts till vinstfond. Avdrag medges inte med högre belopp än vad företaget – i enlighet med bestämmelserna i 2 § – senast den 15 oktober under taxeringsåret har betalat in till vinstkonto. Avdraget får göras vid 1981 års taxering eller – om företaget på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras detta år – vid 1982 års taxering.

Ett företag kan inte få avdrag för avsättning till vinstfond i mer än en förvärvskälla.

5 §

Om ett företag, som enligt bestämmelserna i denna lag är skyldigt att betala in medel till vinstkonto, inte har gjort detta senast den 15 oktober under taxeringsåret skall som skattepliktig intäkt i den förvärvskälla, som avses i 4 § andra stycket, tas upp ett särskilt tillägg som svarar mot det belopp som sålunda inte har betalats in till riksbanken.

Föreslagen lydelse

då företaget enligt 34 § 1 eller 2 mom. taxeringslagen skall ha avlämnat sin deklaration. Bestämmelserna i andra–fjärde styckena gäller även företag som avses i detta stycke.

Vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet eller av rörelse enligt kommunalskattelagen (1928: 370) och lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt har företag, som avses i 1 §, rätt till avdrag för belopp som i räkenskaperna har avsatts till vinstfond. Avdrag medges inte med högre belopp än vad företaget – i enlighet med bestämmelserna i 2 § – senast den 15 oktober under taxeringsåret har betalat in till vinstkonto. Avdraget får göras vid taxeringen det år då insättningen senast skall ha skett eller – om företaget på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras nämnda år – vid påföljande års taxering.

Om ett företag, som enligt bestämmelserna i denna lag är skyldigt att betala in medel till vinstkonto, inte har gjort detta senast den 15 oktober under taxeringsåret skall som skattepliktig intäkt i den förvärvskälla, där avsättningen har gjorts, tas upp ett särskilt tillägg som svarar mot det belopp som sålunda inte har betalats in till riksbanken.

¹ Senaste lydelse 1981: 303.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Vinstfond får tas i anspråk för följande ändamål, nämligen för

a) kostnader för reparations- och andra underhållsarbeten på här i riket belägen byggnad, som inte utgör lagertillgång eller är avsedd att användas som bostad, och för avskrivning av ny-, till- eller ombyggnad av sådan byggnad,

b) avskrivning av inventarier som, om de inte utgör transportmedel i internationell trafik, är avsedda att användas i här i riket bedriven verksamhet, samt ombyggnad av fartyg eller luftfartyg och kostnader för reparation av fartyg eller luftfartyg.

c) kostnader för främjande av skogsbruk eller underhåll av markanläggning här i riket och för avskrivning av sådan del av anskaffningsvärdet av markanläggning som får dras av genom årliga värdeminskingsavdrag,

d) kostnader för undersökningsarbete, förberedande arbete eller tillredningsarbete i gruva, stenbrott eller annan liknande fyndighet här i riket,

e) kostnader för tekniskt och naturvetenskapligt forsknings- och utvecklingsarbete samt kostnader för utbildning av arbetstagare hos företaget,

f) kostnader för att främja avsättningen utomlands av varor som tillverkas här i riket.

Belopp, som har avsatts till vinstfond, får tas i anspråk endast för arbete som utförs, inventarier som levereras och i övrigt kostnader som hänför sig till tid efter bokslutsdagen.

Ianspråktagande av vinstfond för ändamål som anges i första stycket e) får göras endast av företag som bedriver industriell tillverkning. Ianspråktagande enligt första stycket e) och f) får göras endast efter medgivande av regeringen.

Ianspråktagande av vinstfond får inte avse begagnade inventarier. I fråga om inventarier som företaget har anskaffat från näringsidkare med vilken företaget är förbundet i väsentlig ekonomisk intressegemenskap får fonden tas i anspråk endast om inventarierna har tillverkats under beskattningsåret.

Om vinstfond enligt beslut enligt 6 § får tas i anspråk för arbete som avses i första stycket a) eller c), får företaget, såvida arbetet hänför sig till flera beskattningsår och avdrag på grund av arbetet inte redan har skett, under det sista året ta fonden i anspråk för avskrivning av tillgångarna eller för täckande av kostnaderna med högst ett belopp som svarar mot uppkomna kostnader under de ifrågavarande åren. Vad nu sagts gäller också i fråga om ny- eller ombyggnad av fartyg eller luftfartyg eller i fråga om tillgångar som avses i punkt 3 tredje stycket och punkt 4 tredje stycket av anvisningarna till 22 § samt i punkt 7 andra och tredje styckena och punkt 16 tredje och fjärde styckena av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen (1928: 370).

Med byggnader, inventarier och markanläggningar förstås vid tillämpning av första stycket tillgångar som vid inkomsttaxeringen behandlas enligt de bestämmelser som gäller för byggnader, maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier respektive

Med byggnader, inventarier och markanläggningar förstås vid tillämpning av första stycket tillgångar som vid inkomsttaxeringen behandlas enligt de bestämmelser som gäller för byggnader, maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier respektive

Nuvarande lydelse

markanläggningar. Som inventarier anses dock inte tillgångar som avses i punkt 5 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen.

Föreslagen lydelse

markanläggningar. Som inventarier anses dock inte tillgångar som avses i punkt 6 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen.

Denna lag träder i kraft fyra veckor efter den dag då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Den nya bestämmelsen i 1 § tillämpas inte i fråga om insättningsskyldighet som hänför sig till årsvinst under det beskattningsår för vilket taxering i första instans sker år 1981 eller – om företaget på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras detta år – år 1982.

Befrielse, som före ikraftträdandet har meddelats med stöd av 1 § andra stycket, gäller endast insättningsskyldighet som hänför sig till årsvinst som avses i föregående stycke.

6 Förslag till

Lag om ändring i skogskontolagen (1954: 142)

Härigenom föreskrivs att 2 § skogskontolagen (1954: 142)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Beträffande viss förvärvskälla får uppskovet för ett och samma beskattningsår, om annat ej följer av andra och tredje styckena, avse högst ett belopp motsvarande summan av

a) sextio procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som har avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt.

b) fyrtyo procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter samt

c) fyrtyo procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret har tagits ut för förädling i egen rörelse.

Medför stormfällning, brand, insektsangrepp eller liknande händelse att en betydande del av förvärvskällans skog bör avverkas tidigare än vad som annars skulle ha varit fallet, får skattskyldig, om och i den mån han med intyg från skogsvårdsstyrelsen i länet eller på annat sätt visar att intäkt hänför sig till avverkning som nu har sagts, uppskov med högst ett belopp motsvarande summan av

a) åttio procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som har avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

Föreslagen lydelse

2 §²

Beträffande viss förvärvskälla får uppskovet för ett och samma beskattningsår avse högst ett belopp motsvarande summan av

1) den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som har avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

2) sjuttiofem procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter samt

3) sjuttiofem procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret har tagits ut för förädling i egen rörelse.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 263.

² Senaste lydelse 1979: 501.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

b) femtio procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter samt

c) femtio procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret har tagits ut för förädling i egen rörelse.

Uppskov med belopp som anges i andra stycket medges också i fråga om sådan ersättning för skog eller skogsprodukter som avses i punkt 4 tredje stycket av anvisningarna till 35 § kommunalskattelagen (1928:370).

Vid tillämpningen av första- tredje styckena avses med köpeskillning även försäkringsersättning för skog och skogsprodukter.

Vid tillämpningen av första stycket avses med köpeskillning även försäkringsersättning för skog och skogsprodukter.

Uppskov medges inte med så stort belopp att underskott i förvärvskällan uppkommer vid beräkning av nettointäkt enligt kommunalskattelagen.

Har i förvärvskällan redovisats utdelning från samfällighet, som avses i 53 § 1 mom. första stycket f) kommunalskattelagen, medges uppskov för den del av utdelningen som härrör från intäkt av skogsbruk i samfälligheten under det beskattningsår som utdelningen hänför sig till på samma sätt som om denna del utgjort intäkt av skogsbruk, som den skattskyldige drivit själv.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången vid 1982 års taxering. Vid 1982 års taxering får dock uppskovet enligt 2 § första stycket avse högst ett belopp motsvarande summan av

1. åttio procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som har avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt.
2. sextio procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter samt
3. sextio procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret har tagits ut för förädling i egen rörelse.

7 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs att 47 a §, 48 § 2 och 3 mom., 52 § 1 mom., punkt 5 av anvisningarna till 33 § samt punkterna 1 och 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha nedan angivna lydelse. angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

47 a §¹

Sammanlagda beloppet av den inkomst från en eller flera förvärvskällor, vilken är skattepliktig i en kommun, med avdrag i förekommande fall som avses i 46 och 46 a §§, samt av i 47 § omförmålt garantibelopp utgör skattskyldigs inom kommunen *taxerade inkomst*.

Den taxerade inkomsten *skall an- givas i jämna tiotal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt tiotal kronor, bortfaller.*

Den taxerade inkomsten *avrund- das nedåt, för skattskyldig som avses i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt till helt hundratal kronor och för annan skattskyldig till helt tiotal kronor.*

48 §

2 mom.² Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret, äger att å den i hemortskommunen taxer- ade inkomsten åtnjuta kommunalt grundavdrag med 6 000 kronor.

Har skattskyldig under beskatt- ningsåret uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör skattepliktig inkomst enligt lagen (1958: 295) om sjömansskatt skall grundavdraget minskas med 500 kronor för varje period om trettio dagar för vilken den skattskyldige uppburit beskatt- ningsbar inkomst enligt nämnda lag samt enligt 1 § 2 mom. lagen skatte- pliktig dagpenning.

3 mom.³ Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt endast under en del av beskatt- ningsåret, äger i hemortskom-

2 mom. Skattskyldig fysisk per- son, som varit här i riket bosatt un- der hela beskattningsåret, äger att å den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt grundavdrag med 7 500 kronor.

Har skattskyldig under beskatt- ningsåret uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör skattepliktig inkomst enligt lagen (1958: 295) om sjömansskatt skall grundavdraget minskas med 625 kronor för varje period om trettio dagar för vilken den skattskyldige uppburit beskatt- ningsbar inkomst enligt nämnda lag samt enligt 1 § 2 mom. lagen skatte- pliktig dagpenning. *Det sålunda be- räknade grundavdraget avrundas uppåt till helt hundratal kronor.*

3 mom. Skattskyldig fysisk per- son, som varit här i riket bosatt en- dast under en del av beskattnings- året, äger i hemortskommunen åt-

¹ Senaste lydelse 1960: 64.

² Senaste lydelse 1979: 1157.

³ Senaste lydelse 1979: 1157.

Nuvarande lydelse

munen åtnjuta kommunalt grundavdrag med 500 kronor för varje kalendermånad eller del därav, varunder han varit här i riket bosatt. Härvid gäller bestämmelserna i 2 mom. andra stycket.

Föreslagen lydelse

njuta kommunalt grundavdrag med 625 kronor för varje kalendermånad eller del därav, varunder han varit här i riket bosatt. Härvid gäller bestämmelserna i 2 mom. andra stycket. *Det sålunda beräknade grundavdraget avrundas uppåt till helt hundratal kronor.*

52 §

1 mom.⁴ Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst.

Har vid dylik taxering avdrag, som i 46 § 1 och 2 mom. medgives, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens skattepliktiga inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst i samma kommun. Kvarstående brist, dock högst belopp motsvarande avdrag enligt 46 § 2 mom., må, med tillämpning i förekommande fall av bestämmelserna i punkt 4 av anvisningarna till 46 §, avräknas å förstnämnda makens inkomst och, där denna icke förslår, å andra makens inkomst i andra kommuner.

Underskott å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, som uppkommit för endera maken, må avräknas från den andra makens inkomst i samma kommun av förvärvskälla av samma slag.

Avdrag, som i 50 § 2 mom. andra eller tredje stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig. Härvid iakttages att vardera makens skatteförmåga bedömes med hänsyn till makarnas sammanlagda inkomst och förmögenhet samt att avdrag enligt 50 § 2 mom. andra stycket för makarna tillsammans icke må överstiga det högsta belopp som där anges.

Avdrag enligt 50 § 2 mom. fjärde stycket beräknas för vardera maken för sig utan hänsyn tagen till andra makens inkomst. *Fråga* om jämkning av avdraget enligt bestämmelserna i punkt 2 femte stycket av anvisningarna till 50 § *prövas dock med hänsyn till värdet av makarnas sammanlagda skattepliktiga förmögenhet.*

Avdrag enligt 50 § 2 mom. fjärde stycket beräknas för vardera maken för sig utan hänsyn tagen till andra makens inkomst. *I fråga* om jämkning av avdraget enligt bestämmelserna i punkt 2 femte stycket av anvisningarna till 50 § *skall för vardera maken beaktas värdet av hälften av makarnas sammanlagda skattepliktiga förmögenhet. Vid jämkning som nu sagts skall vidare bortses från sådan förmögenhet, som enligt 8 § lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt skall räknas in i den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet.*

⁴ Senaste lydelse 1976: 88.

Anvisningar
till 33 §

5.⁶ Vid 1979–1981 års taxeringar 5. Vid 1979–1983 års taxeringar
gäller följande. gäller följande.

Avdrag medgives skattskyldig för kostnader för skyddsutrustning och skyddskläder som har varit nödvändiga för arbetets fullgörande. Med skyddsutrustning avses bland annat hjälm, skyddsglasögon, hörselskydd och skodon med stålhatta. Med skyddskläder avses sådana kläder, som har särskilda skyddsegenskaper mot frätande ämnen, mekaniska skador eller mot väta, värme eller kyla som i huvudsak har andra orsaker än klimatförhållandena.

Skattskyldig som på grund av sitt arbete har haft icke oväsentliga kostnader utöver det normala för andra arbetskläder än sådana som avses i andra stycket är i anledning härav berättigad till avdrag med 300 kronor för år räknat. Avdrag medgives endast om de ökade kostnaderna beror på att arbetskläderna på grund av arbetets beskaffenhet utsättes för starkt slitage, kraftig nedsmutsning eller annars förbrukas osedvanligt snabbt.

Riksskatteverket fastställer årligen förteckning över yrkesgrupper som kan anses ha kostnader enligt tredje stycket.

till 50 §

1.⁷ Den skattskyldiges skatteförmåga bedöms med hänsyn, å ena sidan, till hans inkomst och förmögenhet samt, å andra sidan, till vad han kan anses ha behövt till nödvändigt underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (*existensminimum*). Om inte särskilda förhållanden motiverar det skall *existensminimum* bedömas med hänsyn till *förhållandena* under hela beskattningsåret. Sådana särskilda förhållanden får anses föreligga t. ex. om en skattskyldig under året börjat i förvärsarbete eller upphört med sådant arbete och inkomsten utslagen på hela året därför understigit existensminimibeloppet. I sådana fall bör existensminimum bedömas med hänsyn till den tid inkomsten åtnjutits.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om existensminimum enligt de grunder som anges i det följande.

Existensminimum i det särskilda fallet bestäms med ledning av normalbelopp för existensminimum. Normalbeloppen utgör för ensamstående skattskyldig 15 300 kronor, för sammanlevande makar 26 600 kronor och för varje barn 6 500 kronor multiplicerade med det tal (jämförelsetal) som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i oktober månad året före inkomståret och prisläget i oktober 1980. Förändringarna i det allmänna prisläget skall därvid beräknas på grundval av konsumentprisindex. Normalbeloppen skall avrundas uppåt till helt hundratal kronor. Normalbeloppen skall anses innefatta alla vanliga levnadskostnader utom bostadskostnad, som beräknas särskilt och läggs till normalbeloppen.

Normalbeloppen för existensminimum är i första hand avsedda för skattskyldiga, vilkas inkomst huvudsakligen hänför sig till förvärvskällan tjänst.

Vid bestämning av avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum skall såsom inkomst av tjänst upptas den skattskyldiges bruttoin-

⁶ Senaste lydelse 1978: 913.

⁷ Senaste lydelse 1981: 387.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

täkter – inklusive biinkomster – minskade med sådana nödvändiga utgifter för inkomstens förvärvande som är avdragsgilla vid taxeringen, t. ex. avgifter för sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, avgifter som den skattskyldige har erlagt i samband med tjänsten för egen eller efterlevandes pensionering på annat sätt än genom försäkring, eller kostnader för resor till och från arbetet. Består inkomsten av sådan livränta som avses i 32 § 2 mom. skall livräntan inräknas i inkomsten med oducerat belopp. Även sådan livränta till följd av personskada som inte är av skattepliktig natur skall inräknas i inkomsten. Vid bestämning av avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum skall hänsyn tas till om den skattskyldige uppburit skattefri ersättning på grund av sådan kollektiv sjukförsäkring som avses i 32 § 3 mom. tredje stycket. Barnbidrag medräknas inte i inkomsten.

När frågan om avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum bedöms skall särskild vikt läggas vid att inkomstförhållandena uppskattas på ett riktigt sätt, speciellt med hänsyn till omfattningen av eventuella naturaförmåner och deras värde.

Har den skattskyldige haft lägre levnadskostnader än normalt skall den skattskyldiges existensminimum anses ha understigit normalbeloppet i motsvarande mån, t. ex. om han är ogift och har haft gemensamt hushåll med anhöriga eller andra eller om han har haft särskilda förmåner i form av billiga livsmedel eller andra liknande förmåner. I regel torde det inte finnas anledning att bevilja avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum åt s. k. hemmasöner eller hemmadöttrar. Ej heller får avdrag medges om den skattskyldige ägt tillgångar. Härvid bortses från sedvanliga husgeråd, möbler och kläder, arbetsredskap, en mindre bostadsfastighet av enklaste beskaffenhet osv. Å andra sidan får existensminimum beräknas ha överstigit normalbeloppet om den skattskyldige haft utgifter för underhåll av make och barn som han inte levt tillsammans med under beskattningsåret. Existensminimum för den skattskyldige får även i andra fall bestämmas högre än normalbeloppet, om det är motiverat av särskilda skäl.

Har den skattskyldige under beskattningsåret enligt beslut av den lokala skattemyndigheten fått befrielse från eller nedsättning av den preliminära skatten på grund av nedsatt skatteförmåga vid existensminimum, bör vid prövning av frågan om avdrag vid taxeringen för nedsatt skatteförmåga avvikelser inte ske från det av den lokala skattemyndigheten fastställda existensminimibeloppet, om inte nya omständigheter framkommit. Som exempel på sådana omständigheter kan nämnas att den skattskyldige äger tillgångar, som den lokala skattemyndigheten saknat kännedom om, eller att den skattskyldiges ekonomiska ställning påtagligt förbättrats efter den lokala skattemyndighetens beslut.

Om den skattskyldige inte har haft högre inkomst än det för honom beräknade existensminimibeloppet och detta beror på sådana förhållanden som anges i 50 § 2 mom. tredje stycket, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga medges med så stort belopp att den skattskyldige inte påförs beskattningsbar in-

Om den skattskyldige inte har haft högre inkomst än det för honom beräknade existensminimibeloppet och detta beror på sådana förhållanden som anges i 50 § 2 mom. tredje stycket, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga medges med så stort belopp att den skattskyldige inte påförs beskattningsbar in-

Nuvarande lydelse

komst. Har den skattskyldige rätt till skattereduktion enligt 2 § 4 eller 5 mom. uppbördslagen (1953:272), skall detta beaktas då avdraget för nedsatt skatteförmåga beräknas.

Är inkomsten högre men inte så stor, att inkomsten minskad med skatten uppgår till existensminimum, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga beviljas med så stort belopp, att större skatt inte kommer att tas ut än att inkomsten, minskad med skatten, uppgår till beloppet av existensminimum.

Nedsatt arbetsförmåga skall även anses föreligga om den skattskyldige på grund av arbetskygghet eller missanpassning eller annars av psykiska skäl har svårt att förvärva normal arbetsinkomst.

2.⁸ Vid bedömningen av om skattskyldigs inkomst till icke obetydlig del utgjorts av folkpension iakttages följande. Som folkpension räknas icke barnpension eller vårdbidrag. Den omständigheten att folkpension under ett beskattningsår utgått med ett ringa belopp, t. ex. till följd av att folkpensionen icke åtnjutits under hela året, utgör icke hinder mot att medgiva den skattskyldige avdrag. Avgörande för bedömningen i detta fall är huruvida folkpensionen, om den utgått i full utsträckning, utgjort en icke obetydlig del av inkomsten. Som folkpension behandlas även tilläggs pension i den mån den enligt lagen om pensionstillskott föranlett avräkning av pensions-tillskott.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer fastställer närmare föreskrifter för avdragsberäkningen enligt nedan angivna grunder.

Avdraget skall i första hand bestämmas med hänsyn till storleken av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Överstiger denna inkomst *icke* visst högsta belopp, skall avdraget beräknas till vad som behövs för att den skattskyldige *icke* skall påföras högre statligt beskattningsbar inkomst än 6 000 kronor. Detta högsta inkomstbelopp motsvarar taxerad inkomst för skattskyldig, som under beskattningsåret *icke* haft annan inkomst än ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring och *därutöver skattepliktiga intäkter av tjänst om sammanlagt 6 100 kronor* samt åtnjutit avdrag endast med 100 kronor enligt 33 § 2 mom. första stycket. För gift skattskyldig, som uppburit folkpension

Föreslagen lydelse

komst. Har den skattskyldige rätt till skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördslagen (1953:272), skall detta beaktas då avdraget för nedsatt skatteförmåga beräknas.

Avdraget skall i första hand bestämmas med hänsyn till storleken av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Överstiger denna inkomst *inte* visst högsta belopp, skall avdraget beräknas till vad som behövs för att den skattskyldige *inte* skall påföras högre statligt beskattningsbar inkomst än 7 500 kronor. Detta högsta inkomstbelopp motsvarar taxerad inkomst för skattskyldig som under beskattningsåret *inte* haft annan inkomst än ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring och *pensionstillskott enligt 2 § lagen om pensions-tillskott* samt åtnjutit avdrag endast med 100 kronor enligt 33 § 2 mom. första stycket. För gift skattskyldig, som uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars

⁸ Senaste lydelse 1980: 1062.

Nuvarande lydelse

med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, beräknas det högsta inkomstbeloppet med utgångspunkt från en pension utgörande 77,5 procent av basbeloppet. För övriga skattskyldiga beräknas det med utgångspunkt från en pension utgörande 95 procent av basbeloppet. Sistnämnda beräkningsgrund gäller också om gift skattskyldig under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension.

Om skattskyldigs statligt taxerade inkomst överstiger det högsta inkomstbeloppet enligt föregående stycke, reduceras avdraget med belopp motsvarande 40 procent av överskjutande taxerad inkomst.

Det avdrag som beräknas med hänsyn till skattskyldigs statligt taxerade inkomst jämkas, om värdet av skattepliktig förmögenhet överstiger 90 000 kronor. Om förmögenhetsvärdet överstiger 150 000 kronor, skall avdrag inte medges. Fastighet, som avses i 24 § 2 mom., och jordbruksfastighet, som i huvudsak används för bostadsändamål, skall inräknas i förmögenhetsvärdet med belopp som motsvarar 1/10 av skillnaden mellan *taxeringsvärdet* året före *taxeringsåret* och lånat kapital, som nedlagts i fastigheten, i den mån skillnaden inte överstiger 250 000 kronor. Är skillnaden större beräknas värdet till 25 000 kronor jämte den del av skillnaden som överstiger 250 000 kro-

Föreslagen lydelse

make uppbär folkpension, beräknas det högsta inkomstbeloppet med utgångspunkt från en pension utgörande 77,5 procent av basbeloppet. För övriga skattskyldiga beräknas det med utgångspunkt från en pension utgörande 95 procent av basbeloppet. Sistnämnda beräkningsgrund gäller också om gift skattskyldig under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension.

Om skattskyldigs statligt taxerade inkomst överstiger det högsta inkomstbeloppet enligt föregående stycke, reduceras avdraget med belopp motsvarande 66 2/3 procent av taxerad inkomst *mellan det belopp vid vilket högsta extra avdrag utgår och ett belopp som är 3 basenheter större, med 40 procent av taxerad inkomst inom ett därpå följande inkomstskikt av 1,5 basenheters bredd och med 33 1/3 procent av taxerad inkomst därutöver.*

Det avdrag som beräknas med hänsyn till skattskyldigs statligt taxerade inkomst jämkas, om värdet av skattepliktig förmögenhet överstiger 90 000 kronor. Om förmögenhetsvärdet överstiger 150 000 kronor, skall avdrag inte medges. Fastighet, som avses i 24 § 2 mom., *samt sådan bostadsbyggnad med tillhörande tomt på jordbruksfastighet, som används som bostad av den skattskyldige,* skall inräknas i förmögenhetsvärdet med belopp som motsvarar 1/10 av skillnaden mellan *fastighetens respektive bostadsbyggnadens och tomtens taxeringsvärde* året före *taxeringsåret* och lånat kapital, som nedlagts i fastigheten *respektive i bostadsbyggnaden och tomten i*

Nuvarande lydelse

nor. Har den skattskyldige eller hans make flera sådana fastigheter, som avses här, gäller bestämmelserna endast för en fastighet och då i första hand för fastighet som utgör stadigvarande bostad för den skattskyldige.

Föreslagen lydelse

den mån skillnaden inte överstiger 250 000 kronor. Är skillnaden större beräknas värdet till 25 000 kronor jämte den del av skillnaden som överstiger 250 000 kronor. *Vid beräkning av hur stort lånat kapital som lagts ner i bostadsbyggnaden och tomten, skall på dessa anses belöpa så stor del av låneskulderna i förvärvskällan som byggnadens och tomtmarkens taxeringsvärde utgör av det sammanlagda värdet av tillgångarna i förvärvskällan inklusive byggnaden och tomtmarken.* Har den skattskyldige eller hans make flera sådana fastigheter, som avses här, gäller bestämmelserna endast för en fastighet och då i första hand för fastighet som utgör stadigvarande bostad för den skattskyldige.

Här ovan angivna grunder för avdragsberäkningen får frångås, när särskilda omständigheter föranleda det.

Vid beräkning av avdrag för gift skattskyldig iakttages bestämmelserna i 52 § 1 mom. sista stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas, såvitt avser punkt 5 av anvisningarna till 33 §, första gången vid 1982 års taxering samt i övrigt första gången vid 1983 års taxering, om inte annat följer av punkterna 2 och 3 nedan.

2. Vid 1982 års taxering skall beloppsgränsen för inkomst utöver ålderspensionen i punkt 2 av anvisningarna till 50 § vara 6 300 kronor i stället för 6 100 kronor.

3. Vid 1983 års taxering skall reduktion av avdraget enligt punkt 2 av anvisningarna till 50 § ske med 55 5/9 procent i stället för 66 2/3 procent.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 5 §, 6 § 1 mom. och 10 § 1 mom. lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

Sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, minskat i förekommande fall med avdrag som i 4 och 4 a §§ *omförmälas*, utgör *taxerad inkomst, vilken utföres i fulla tiotal kronor, så att överskjutande belopp som ej uppgår till fullt tiotal kronor bortfaller.*

Sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, minskat i förekommande fall med *sådant* avdrag som *avses* i 4 och 4 a §§ utgör *taxerad inkomst.*

Den taxerade inkomsten avrundas nedåt, för skattskyldig som avses i 10 § 1 mom. till helt hundratal kronor och för annan skattskyldig till helt tiotal kronor.

6 §

1 mom.³ Skyldighet att erlägga skatt för inkomst åligger, såframt ej annat föreskrives i denna lag eller i särskilda bestämmelser, meddelade på grund av överenskommelse eller beslut, varom i 20 och 21 §§ sägs:

a) fysisk person:

för inkomst som avses i denna lag enligt de grunder som *angives* i 53 § 1 mom. första stycket a) kommunalskattelagen samt, såvitt avser tid under vilken han ej varit bosatt här i riket, för inkomst genom utdelning på andelar i svenska ekonomiska föreningar:

a) fysisk person:

för inkomst som avses i denna lag enligt de grunder som *anges* i 53 § 1 mom. första stycket a) kommunalskattelagen (1928:370) samt, såvitt avser tid under vilken han ej varit bosatt här i riket, för inkomst genom utdelning på andelar i svenska ekonomiska föreningar *och för pension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring även till den del skattskyldighet inte föreligger enligt nyssnämnda lagrum;*

b) svenska aktiebolag och sådana bolag, som enligt särskild författning äro skyldiga att avstå sin vinst, ekonomiska föreningar, samebyar, samfund, stiftelser, verk, inrättningar och andra inländska juridiska personer, dock såvitt gäller sådana juridiska personer som enligt författning eller på därmed jämförligt sätt bildats för att förvalta samfällighet endast om samfälligheten taxerats såsom särskild taxeringsenhet och avser marksamfällighet eller regleringssamfällighet:

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 770.

² Senaste lydelse 1960: 65.

³ Senaste lydelse 1976: 926.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

för all inkomst, som av dem här i riket eller å utländsk ort förvärvats;
 c) utländska bolag;
 för inkomst av här belägen fastighet;
 för inkomst av rörelse, som här bedrivits;
 för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket
 eller tillhör till sådan fastighet eller rörelse;
 för slutlig skatt eller tillkommande skatt, som restituerats, avkortats
 eller avskrivits, i den mån avdrag därför av bolaget åtnjutits vid tidigare års
 taxeringar; samt
 för inkomst genom utdelning å andelar i svenska ekonomiska föreningar.

Nuvarande lydelse

10 §

1 mom.⁴ Statlig inkomstskatt utgår för fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser med viss i särskild ordning bestämd procent av nedan angivna grundbelopp.

Grundbeloppet utgör:

när beskattningsbar inkomst icke överstiger / basenhet enligt lagen (1977:1071) om basenhet enligt 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt:

1 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när beskattningsbar inkomst överstiger

<i>1 men icke</i>	<i>4 basenheter; grundbeloppet för</i>	<i>1 basenhet</i>	<i>och</i>	<i>2% av återstoden;</i>
4	5	4 basenheter	och	4%
5	6	5		5%
6	7	6		8%
7	8	7		11%
8	9	8		14%
9	10	9		20%
10	11	10		22%
11	12	11		26%
12	13	12		29%
13	14	13		33%
14	15	14		38%
15	16	15		44%
16	17	16		45%
17	20	17		48%
20	30	20		53%
30 basenheter		30		58%

Ändå att statlig inkomstskatt skall uttagas med mer än 100 procent av grundbeloppet, må likväl icke den å någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande skatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 58 procent av denna inkomstdel.

Med familjestiftelse avses i denna lag stiftelse, som enligt de för densamma gällande stadgar har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen.

⁴Senaste lydelse 1980: 1059.

Föreslagen lydelse

10 §

1 mom. Statlig inkomstskatt utgår för fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser med viss i särskild ordning bestämd procent av nedan angivna grundbelopp.

Grundbeloppet utgör:

när beskattningsbar inkomst icke överstiger 4 basenheter enligt lagen (1977:1071) om basenhet enligt 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt:

2 procent av den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger 1 basenhet;

när beskattningsbar inkomst överstiger

4 men icke 7 basenheter; grundbeloppet för 4 basenheter och 4% av återstoden;					
7 " " 8 " " :	"	"	7 " "	"	9% " "
8 " " 9 " " :	"	"	8 " "	"	14% " "
9 " " 10 " " :	"	"	9 " "	"	23% " "
10 " " 12 " " :	"	"	10 " "	"	26% " "
12 " " 13 " " :	"	"	12 " "	"	29% " "
13 " " 14 " " :	"	"	13 " "	"	33% " "
14 " " 15 " " :	"	"	14 " "	"	38% " "
15 " " 16 " " :	"	"	15 " "	"	44% " "
16 " " 17 " " :	"	"	16 " "	"	45% " "
17 " " 20 " " :	"	"	17 " "	"	48% " "
20 " " 30 " " :	"	"	20 " "	"	53% " "
30 basenheter :	"	"	30 " "	"	58% " "

Ändå att statlig inkomstskatt skall uttagas med mer än 100 procent av grundbeloppet, må likväl icke den å någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande skatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 58 procent av denna inkomstdel.

Med familjestiftelse avses i denna lag stiftelse, som enligt de för densamma gällande stadgar har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången vid 1983 års taxering.

9 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

Häriigenom föreskrivs att 9 § lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §²

Statlig förmögenhetsskatt skall utgå i förhållande till den på nedan angivet sätt bestämda beskattningsbara förmögenheten.

Såsom beskattningsbar förmögenhet upptages den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång.

Beskattningsbar förmögenhet utföres i fulla hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

Den beskattningsbara förmögenheten avrundas nedåt till helt tusental kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången vid 1983 års taxering.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 859.

² Senaste lydelse 1974: 311.

10 Förslag till

Lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953: 272)¹
dels att 2 § 5 mom. skall upphöra att gälla,
dels att 2 § 2 mom. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 m om.² I denna lag förstås med slutlig skatt: skatt som har påförts vid den årliga debiteringen på grund av taxeringsnämnds beslut eller på grund av annat beslut, som enligt gällande föreskrifter skall beaktas vid sådan debitering, och återstår efter iakttagande av bestämmelserna om nedsättning av skatt enligt 4 och 5 mom. samt 2 § lagen (1978: 423) om skattelättnader för vissa sparformer och 5 § lagen (1980: 1047) om skattereduktion för aktieutdelning;

2 m om. I denna lag förstås med slutlig skatt: skatt som har påförts vid den årliga debiteringen på grund av taxeringsnämnds beslut eller på grund av annat beslut, som enligt gällande föreskrifter skall beaktas vid sådan debitering, och återstår efter iakttagande av bestämmelserna om nedsättning av skatt enligt 4 mom. samt 2 § lagen (1978: 423) om skattelättnader för vissa sparformer och 5 § lagen (1980: 1047) om skattereduktion för aktieutdelning;

preliminär skatt: i 3 § nämnd skatt, som betalas i avräkning på slutlig skatt;

kvarstående skatt: skatt, som återstår att betala, sedan preliminär skatt har avräknats från slutlig skatt;

tillkommande skatt: skatt som skall betalas på grund av eftertaxering eller enligt beslut om debitering sedan påföringen av slutlig skatt har avslutats;

kvarskatteavgift: avgift enligt 27 § 3 mom.;

respiränta: ränta enligt 32 §;

anståndsrenta: ränta enligt 49 § 4 mom.;

ö-skatteränta: ränta enligt 69 § 1 mom.;

restitutionsränta: ränta enligt 69 § 2 mom.;

skattereduktion: nedsättning av skatt enligt 4 mom.;

särskild skattereduktion:

nedsättning av skatt enligt 5 mom.;

inkomstår: det kalenderår, som närmast har föregått taxeringsåret;

uppbördsår: tiden från och med mars månad ett år till och med februari månad nästföljande år;

uppbörds månad: mars, maj, juli, september, november och januari;

gift skattskyldig: skattskyldig som taxeras med tillämpning av 52 § 1

¹ Lagen omtryckt 1972: 75.

Senaste lydelse av

lagens rubrik 1974: 771

2 § 5 mom. 1979: 1159.

² Senaste lydelse 1980: 1049.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

mom. kommunalskattelagen (1928: 370) och 11 § 1 mom. lagen (1947: 576)
om statlig inkomstskatt:

ogift skattskyldig: annan skattskyldig fysisk person än nyss har sagts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för år 1982 samt slutlig och tillkommande skatt på grund av 1983 års taxering.

11 Förslag till

Lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623)

Härigenom föreskrivs att 22 § 1 och 3 mom. samt 68 § taxeringslagen (1956: 623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

1 mom.² Nedannämnda skattskyldiga äro, där ej annat följer av stadgandet i 3 mom., skyldiga att utan anmaning till ledning för egen taxering avlämna deklaration (*självdeklaration*), nämligen:

1) aktiebolag, ekonomisk förening och aktiefond ävensom sådan stiftelse, fond eller inrättning som har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen.

2) annan juridisk person. om dess bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kronor.

3) fysisk person. vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och under denna tid icke erlagt sjömansskatt, till sammanlagt minst 6 000 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor.

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som *angives* i 3 § 1 mom. lagen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 200 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda lag, 15 000 kronor, samt

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art som *anges* i 3 § 1 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 400 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda lag, 25 000 kronor, samt

5) fysisk eller juridisk person, för vilken garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst.

Vid bedömandet av fysisk eller juridisk persons deklarationsskyldighet enligt punkterna 2)–4) skall hänsyn icke tagas till sådan inkomst eller förmögenhet, för vilken den fysiska eller juridiska personen icke är skattskyldig enligt kommunalskattelagen, lagen om statlig inkomstskatt eller lagen om statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, som ingått äktenskap före ingången av beskattningsåret och levt tillsammans under större delen därav, var för sig haft inkomst eller förmögenhet, skall vardera makens deklarationsskyldighet bedömas med hänsyn till makarnas och boets sammanlagda inkomst och förmögenhet.

Skall skattskyldig enligt lagen om statlig förmögenhetsskatt taxeras för förmögenhet, som tillhör barn eller annan, skall hänsyn därtill tagas vid deklarationsskyldighetens bedömande.

Vid tillämpning av vad i första stycket vid 3) är stadgat, skall svensk medborgare, som under beskattningsåret tillhört svensk beskickning hos

¹ Lagen omtryckt 1971: 399.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 773.

² Senaste lydelse 1979: 1080.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

utländsk makt, svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens, delegationens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, anses ha varit bosatt här i riket. Detsamma skall gälla sådan persons make samt barn under 18 år, om de har varit svenska medborgare och har bott hos honom. Person, som under beskattningsåret tillhört främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som icke varit svensk medborgare, så ock sådan persons make, barn under 18 år och enskilda tjänare, om de har bott hos honom och icke har varit svenska medborgare, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket vid 3) är stadgat icke ha varit här i riket bosatta.

I fråga om deklarationsskyldighet för *oskift* dödsbo efter skattskyldig, som avlidit under beskattningsåret, skall tillämpas vad som *skolat gälla* för den avlidne.

3 m o m.³ Skattskyldig, som uppburit folkpension, är med undantag som anges i andra stycket skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration endast om hans brutointäkt av en eller flera förvärvskällor under året *uppgått till minst 20400 kronor, eller, om hans make uppburit folkpension, till minst 17800 kronor*. Med folkpension avses folkpension i form av ålderspension, förtidspension, änkepension och hustrutillägg. Som folkpension räknas inte barnpension eller vårdbidrag.

I fråga om deklarationsskyldighet för dödsbo efter skattskyldig, som *har* avlidit under beskattningsåret, skall tillämpas vad som *skulle ha gällt* för den avlidne.

3 m o m. Skattskyldig, som uppburit folkpension, är med undantag som anges i andra stycket skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration endast om hans brutointäkt av en eller flera förvärvskällor under året *varit större än belopp motsvarande intäkten för skattskyldig, som under beskattningsåret inte haft annan intäkt än ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring och pensionstillskott enligt 2 § lagen (1969:205) om pensionstillskott*. För gift skattskyldig, som uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, beräknas intäkten med utgångspunkt från en pension utgörande 77,5 procent av basbeloppet. För övriga skattskyldiga beräknas intäkten med utgångspunkt från en pension utgörande 95 procent av basbeloppet. Sistnämnda beräkningsgrund gäller också för gift skattskyldig som under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, och under återstoden av året uppburit folk-

³ Senaste lydelse 1980: 1063.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i första stycket gäller icke om den skattskyldiges make är skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration; om den skattskyldige har varit bosatt i riket endast en del av beskattningsåret, om han har skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstigande 75 000 kronor eller om garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för honom. I fråga om makar gäller bestämmelserna i 1 mom. tredje stycket såvitt avser förmögenhet.

Föreslagen lydelse

pension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension. Med folkpension avses folkpension i form av ålderspension, förtidspension, änkepension och hustrutillägg. Som folkpension räknas inte barnpension eller vårdbidrag.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte om den skattskyldiges make är skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration, om den skattskyldige har varit bosatt i riket endast en del av beskattningsåret eller om garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för honom. Bestämmelsen gäller inte heller i fråga om ogift skattskyldig om hans skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstiger 90 000 kronor och i fråga om gift skattskyldig om makarnas gemensamma skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstiger 180 000 kronor.

68 §⁴

Av taxeringsnämnd beslutade taxeringar skall för varje skattskyldig införas i skattelängd.

I skattelängden antecknas särskilt

dels i avseende på statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor med angivande tillika i fråga om skattskyldiga som avses i 9 § 3 mom. lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt huruvida inkomsten utgör A-inkomst eller B-inkomst, medgivet avdrag för underskott i förvärvskälla, sammanräknad nettoinkomst (summan av inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med avdrag för underskott), medgivna allmänna avdrag som inte avser underskott i förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst.

dels beskattningsbar inkomst enligt 2 § lagen (1958: 295) om sjömansskatt och enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning samt det antal perioder om trettio dagar för vilka den skattskyldige har uppburit sådan inkomst under beskattningsåret, samt sjömansskattenämndens beslut om jämkning enligt 12 § 4 mom. lagen om sjömansskatt,

dels i avseende på kommunal inkomstskatt taxerad och beskattningsbar inkomst.

dels beslut i övrigt, som avser förutsättning för avdrag enligt 48 § 2 och 3 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) eller för skattere-

dels beslut i övrigt, som avser förutsättning för avdrag enligt 48 § 2 och 3 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) eller för skattere-

⁴ Senaste lydelse 1980: 1050.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

duktion enligt 2 § 4 och 5 mom. uppbördslagen (1953: 272),

duktion enligt 2 § 4 mom. uppbördslagen (1953: 272),

dels beslut, som avser förutsättning för skattereduktion enligt 2 § lagen (1978: 423) om skattelättnader för vissa sparformer eller 5 § lagen (1980: 1047) om skattereduktion för aktieutdelning,

dels beslut om avräkning av utländsk skatt eller tillämpning av progressionsbestämmelser enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning,

dels uppgift om skogsbruksvärde, varpå skogsvårdsavgift skall beräknas,

dels skattepliktig och beskattningsbar förmögenhet, om skatt skall utgå enligt 11 § lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Uppgår den enligt lagen om statlig inkomstskatt beräknade taxerade inkomsten till minst 6000 kronor för ensamstående och till sammanlagt minst 6000 kronor för makar, som varit gifta vid ingången av beskattningsåret och under detta år levt tillsammans, skall den beräknade taxerade inkomsten införas, även om beskattningsbar inkomst icke uppkommer.

Skattelängden skall underskrivas av lokal skattemyndighet. Den skall därefter såvitt gäller den årliga taxeringen med undantag av särskild fastighetstaxering anses innefatta taxeringsnämndens beslut.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.
2. De nya bestämmelserna i 68 § tillämpas dock första gången vid 1983 års taxering.
3. Äldre lydelse av 22 § 3 mom. första stycket skall tillämpas vid 1982 års taxering med den ändringen att de i lagrummet angivna beloppsgränserna skall vara 23 500 kronor i stället för 20 400 kronor och 20 500 kronor i stället för 17 800 kronor. Vidare skall vid nämnda taxering beloppsgränsen i 22 § 3 mom. andra stycket för gift skattskyldig vara 90 000 kronor i stället för 180 000 kronor.

12 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt

Härigenom föreskrivs att 9 a § och anvisningarna till 12 § lagen (1958: 295) om sjömansskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 a §²

Regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer fastställer, med ledning av de vid denna lag fogade tabellerna, de sjömansskattetabeller som behövs för beräkning av sjömansskatt. Vid fastställandet av sjömansskattetablerna för år 1980 och senare år skall hänsyn *tagas* till inträffade ändringar i fråga om uttaget av statlig inkomstskatt och storleken av *den skattereduktion som medgives enligt upphördslagen (1953: 272)*.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer, med ledning av de vid denna lag fogade tabellerna, de sjömansskattetabeller som behövs för beräkning av sjömansskatt. Vid fastställandet av sjömansskattetablerna för år 1980 och senare år skall hänsyn *tas* till inträffade ändringar i fråga om uttaget av statlig inkomstskatt och storleken av *det kommunala grundavdraget enligt 48 § 2 och 3 mom. kommunalskattelagen (1928: 370)*.

Anvisningar

till 12 §³

Jämkning i fall som avses i 12 § 1 mom. vid e) får för år räknat medgivas med högst ett belopp, som motsvarar summan av 6 000 kronor och det belopp, med vilket avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga högst skulle ha kunnat medgivas vid taxering till statlig inkomstskatt.

Jämkning i fall som avses i 12 § 1 mom. vid e) får för år räknat medgivas med högst ett belopp, som motsvarar summan av 7 500 kronor och det belopp, med vilket avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga högst skulle ha kunnat medgivas vid taxering till statlig inkomstskatt.

I fråga om sjöman, som utan att vara bosatt i Sverige har att betala sjömansskatt enligt 7 §, må vid jämkning enligt 12 § 1 mom. hänsyn tagas till sådana i sistnämnda författningsrum omförmälda avdrag, vilka sjömannen med tillämpning av grunderna för lagen om statlig inkomstskatt skulle hava kunnat påräkna vid taxering i det land, där sjömannen är bosatt. Har vid nämnda taxering avdrag kunnat utnyttjas av sjömannen själv eller hans make skall jämkning dock ej medgivas.

Vid jämkning enligt 12 § 3 och 5 mom. för i Sverige icke bosatt sjöman skall slutlig skatt beräknas med tillämpning av svenska beskattningsregler.

Med deltidstjänstgöring enligt 12 § 5 mom. förstås tjänstgöring som enligt anställningsavtal skall fullgöras på kortare tid än heltid.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982. Äldre lydelse gäller beträffande sjömansskatt som har erlagts eller skulle ha erlagts före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1970: 933.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 777.

² Senaste lydelse 1978: 916.

³ Senaste lydelse 1979: 1160.

14 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1980: 1047) om skattereduktion för aktieutdelning**

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1980: 1047) om skattereduktion för aktieutdelning skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 §

I fråga om skattereduktion för aktieutdelning tillämpas 2 § 4 mom. femte och sjätte styckena uppbördslagen (1953: 272). Skattereduktion för aktieutdelning skall tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt 2 § 4 och 5 mom. uppbördslagen.

I fråga om skattereduktion för aktieutdelning tillämpas 2 § 4 mom. femte och sjätte styckena uppbördslagen (1953: 272). Skattereduktion för aktieutdelning skall tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördslagen.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att erlägga sjömansskatt och har denna nedsatts enligt 12 § 4 mom. lagen (1958: 295) om sjömansskatt på grund av bestämmelserna i denna lag, skall reduktionsbeloppet minskas med det belopp varmed nedsättning har skett.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången i fråga om skatt som påförs på grund av 1983 års taxering.

Motioner

I detta sammanhang behandlas
dels de vid riksmötet 1980/81 väckta motionerna

1980/81: 505 av Bertil Jonasson (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om möjlighet till förhöjd skattereduktion när enskild anställer någon för vårduppgifter i hemmet på sätt som angivits i motionen.

1980/81: 507 av Esse Petersson (fp)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär en skyndsam utredning om en samordnad statskommunal enhetsskatt med generell ramfördelning av skattemedel till kommuner och landsting i enlighet med vad som framförts i motionen.

1980/81: 671 av Sven Johansson (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om regler som medger rätt att göra avdrag vid inkomsttaxeringen för kostnader för privat barntillsyn.

1980/81: 878 av Rolf Rämgård (c)

I motionen föreslås att riksdagen hos regeringen hemställer om en utredning av möjligheterna att öka den individuella beskattningen av makar.

1980/81: 1158 av Margit Odelsparr (c) och Ella Johnsson (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om övergång till helt individuell beskattning av makars inkomst och förmögenhet i enlighet med vad i motionen anförts.

1980/81: 1173 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär skyndsam översyn i enlighet med vad i motionen anförts av de skatteregler som missgynnar äktenskapet som samlevnadsform resp. tillkomsten av barn.

1980/81: 1527 av Karin Ahrland (fp) och Bonnie Bernström (fp)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en utredning angående möjligheterna att införa fullständig särbeskattning av förmögenhet och inkomst av förmögenhet m. m.

1980/81: 1557 yrkande 1 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om en allsidig utvärdering av den individuella beskattningen, som den kommit att utformas, och om förslag i syfte att bättre anpassa skatten till bärkraft och minska marginaleffekterna.

1980/81: 1559 yrkande 4 och 28 av Lars Werner m. fl. (vpk)

4. att riksdagen hos regeringen hemställer om en parlamentarisk utredning för att utreda frågan om övergång till en progressiv statskommunal enhetsskatt i enlighet med vad som anförts i motionen.

28. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag i enlighet med vad i motionen anförts rörande folkpensionärernas beskattning;

dels de med anledning av propositionen – såvitt avser bilaga 4 – väckta motionerna

1981/82: 8 yrkandena 2–4 av Gösta Bohman m. fl. (m)

I motionen, som i övrigt hänvisats till andra utskott, yrkas

2. att riksdagen med avslag på regeringens förslag om en sänkning av mervärdesskatten beslutar om en sänkning av marginalsatterna för 1982 i enlighet med vad i motionen föreslagits.

3. att riksdagen i övrigt ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skattepolitikens inriktning.

4. att riksdagen avslår regeringens förslag om avsättning till särskilda investeringsfondkonton i riksbanken.

1981/82: 9 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att höja det extra avdraget vid taxering av skogsintäkter, från 5 procent för rotposter och 3 procent för leveransvirke och egna uttag, till 10 procent för såväl rotposter, leveransvirke som egna uttag.

1981/82: 33 av Kerstin Ekman m. fl. (fp, s, c, m)

I motionen yrkas att riksdagen antar ändring av lagen (1980:456) om insättning på tillfälligt vinstkonto i enlighet med vad i motionen anförts.

1981/82: 34 av Bertil Jonasson (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag innebärande att tiden för skogskonton föranledda av inkomster från försäljningar av insektsskadad skog måtte bestämmas till 20 år i enlighet med virkesförsörjningsutredningens förslag.

1981/82: 47 yrkandena 1–3 och 6–9 av Olof Palme m. fl. (s)

I motionen yrkas med hänvisning till motion 46

1. att riksdagen avslår proposition 1981/82: 30 såvitt avser dels förslaget att vid beräkning av extra avdrag för en av makarna eller för båda, vardera makar skall anses inneha hälften av den gemensamma förmögenheten, dels det därav föranledda förslaget om justering av reglerna om förmögenhets inverkan på deklarationsplikten.

2. att riksdagen beslutar avslå regeringens förslag om ändring av lagen om tillfällig insättning på vinstkonto,

3. att riksdagen beslutar avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt.

6. att riksdagen beslutar begära att regeringen snarast förelägger riksdagen ett förslag till en 20-procentig tillfällig vinstskatt att tas ut på vinstökningar under år 1982 överstigande 5 milj. kr.,

7. att riksdagen beslutar att basenheten enligt 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt för taxeringsåret 1983 skall vara 6800 kr.,

8. att riksdagen beslutar om en höjning av skogsvårdsavgiften med 0,4 % från den 1 januari 1982,

9. att riksdagen beslutar avvisa regeringens förslag om förändringar i reglerna för skogskonton.

1981/82: 56 av Alf Wennerfors (m)

I motionen yrkas att riksdagen ger regeringen i uppdrag att utreda frågan om ersättning för ommärkningsarbetet i detaljhandeln i samband med mervärdeskatteändringar.

1981/82: 58 yrkandena 1–7, 10 och 11 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas – med hänvisning till motion 57 – att riksdagen beslutar

1. att avslå förslaget i propositionen om lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt,

2. att beträffar förslaget till höjning av det kommunala grundavdraget och slopad särskild skattereduktion avslå regeringens förslag och i stället anta följande förslag till Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt:

Härigenom föreskrivs att 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha nedan angivna lydelse.

10 §

1 mom. Statlig inkomstskatt utgår för fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser med viss i särskild ordning bestämd procent av nedan angivna grundbelopp.

Grundbeloppet utgör när beskattningsbar inkomst överstiger

6900 men inte	27 600 kr. :	2%	av det belopp som överstiger 6900 kr. :
27 600 "	48 300 "	: 414 kr. för	27 600 kr. och 4% av återtoden:
48 300 "	55 200 "	: 1 242 "	48 300 "
55 200 "	62 100 "	: 1 863 "	55 200 "
62 100 "	69 000 "	: 2 829 "	62 100 "
69 000 "	83 200 "	: 4 416 "	69 000 "
83 200 "	89 600 "	: 8 108 "	83 200 "
89 600 "	96 000 "	: 10 284 "	89 600 "
96 000 "	102 400 "	: 12 844 "	96 000 "
102 400 "	108 800 "	: 15 788 "	102 400 "
108 800 "	128 000 "	: 18 860 "	108 800 "
128 000 "	192 000 "	: 28 844 "	128 000 "
192 000 "		: 64 764 "	192 000 "

3. att uttala att inflationsskyddet av skatteskalorna skall upphävas och hos regeringen hemställa om förslag i enlighet därmed.
4. att beträffande marginalskattespärrar anta följande

Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt 10 § a)

Härigenom föreskrivs att lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt 10 § a) skall upphöra att gälla vid utgången av år 1981. Äldre bestämmelse skall fortfarande gälla ifråga om 1982 års taxering och om eftertaxering för år 1981.

5. att avslå propositionens förslag till förändringar av folkpensionärernas skattelättnader,
6. att godkänna vad som i motionen anförs beträffande insättning av medel på vinstkonto,
7. att godkänna vad som i motionen anförs om extra bolagsskatt på storföretagens överlikviditet och dessa medels användning och hos regeringen hemställa om erforderliga åtgärder och förslag i enlighet därmed,
10. att avslå propositionens förslag till Lag om ändring i skogskontolagen (1954: 142),
11. att godkänna vad som i motionen anförs om omsättningsskatt på aktier och hos regeringen hemställa om skyndsamt förslag i enlighet därmed.

Övriga yrkanden i motionerna 1980/81: 1557 och 1559 har utskottet behandlat vid förra riksmötet.

Den med anledning av propositionen väckta motionen 1981/82: 18 behandlar utskottet i ett senare sammanhang.

De motionsyrkanden som framställts med anledning av propositionen och som angår investeringsstimulanser vid beskattningen kommer – liksom propositionen i dessa delar – att behandlas senare i höst. Dessa yrkanden har alltså inte återgetts ovan.

Motionsyrkanden avseende lagförslagen 2–4 i propositionen behandlar utskottet i senare sammanhang.

Skrivelser

Till utskottet har inkommit skrivelser från Sveriges Grossistförbund, Svenska Bankföreningen m. fl., Svenska Försäkringsbolags riksförbund,

Industriens Skattesakkunnige, Folksam, Price Waterhouse Konsulter AB, SHIO-Familjeföretagen, Sveriges Redareförening, Kooperativa Förbundet, Sveriges Köpmannaförbund och S. T. C. Finans AB.

Yttrande

Finansutskottet har avgivit ett yttrande (FiU 1981/82: 1y) som fogas som bilaga till betänkandet.

Utskottet

Inledning

Regeringen presenterade den 14 september i år en rad ekonomisk-politiska åtgärder i syfte bl. a. att minska statsutgifternas ökningstakt, dämpa inflationen och främja kapacitetstillväxten inom konkurrensutsatta sektorer av näringslivet.

Av de åtgärder som presenterades i september framläggs i propositionen förslag om besparingar inom ett flertal departements verksamhetsområden.

På skatteområdet föreslås bl. a. en sänkning av mervärdeskatten från 19 till 16 2/3 %. Vidare föreslås vissa investeringsfrämjande åtgärder i form av bl. a. ett med mervärdeskatteuppbörden samordnat avdragssystem för stimulans av näringslivets inventarieanskaffningar. Denna del av propositionen kommer utskottet att behandla senare. Vidare framläggs förslag om en höjning av grundavdraget vid taxeringen till kommunal inkomstskatt och om slopande av den särskilda skattereduktionen. För att inte skatt skall tas ut redan på helt obetydliga inkomster görs första skiktet i statsskatteskalen skattefritt.

Propositionen innehåller också förslag att folkpensionärernas skattelättnader skall minska i de högre av de inkomstlägen där extra avdrag nu utgår. Detta skall ske genom en snabbare avtrappning av det extra avdraget.

Förslag läggs vidare fram om temporär förlängning av den lagstiftning som gäller obligatorisk insättning av medel på vinstkonto i riksbanken och om utvidgad rätt att göra insättning på skogskonto.

Utskottet behandlar i det följande de delar av proposition 30 som avser budgetdepartementets verksamhetsområde jämte de motioner som väckts i anslutning härtill. Utskottet kommer också att ta upp vissa motioner avseende bl. a. familjebeskattningen, som väckts vid förra riksmötet och som ansetts lämpligen böra behandlas i detta sammanhang.

Mervärdeskatten

Finansutskottet har i yttrande till skatteutskottet över de här behandlade förslagen funnit att en viktig förutsättning för att de positiva effekterna av

devalveringen skall kunna tas till vara är att den allmänna pris- och kostnadsutvecklingen kan hållas i schack. Finansutskottet anser det önskvärt att prisklausulen i löneavtalen inte utlöses. Den nyligen genomförda räntesänkningen bidrar till att dämpa prisstegringen men inte tillräckligt, varför en sänkning av mervärdeskatten kan vara motiverad. Räntesänkningen och prisutvecklingen i övrigt sedan regeringen offentliggjorde sitt åtgärdsprogram talar för att mervärdeskattesänkningen inte behöver bli så stor som regeringen föreslagit i propositionen. Finansutskottet förordar mot denna bakgrund att mervärdeskatten, räknat som pålägg på priset, sänks med något mindre än 2% från 23,46% till 21,5%. Sänkningen bör enligt finansutskottets mening genomföras snarast möjligt.

Skatteutskottet kan i huvudsak ansluta sig till finansutskottets bedömning av frågan om mervärdeskattens höjd. Skatteutskottet förordar därför att skattesatsen för mervärdeskatten fastställs till 17,7% motsvarande ett pålägg av 21,51%. Vid tillämpning av den 60-procentiga reduceringsregeln blir skattesatsen 10,62, vilket motsvarar ett pålägg med 11,88% medan däremot svarande värden för 20-procentsregeln blir 3,54 resp. 3,67%.

Enligt regeringens förslag skulle sänkningen träda i kraft den 1 november 1981, vilket förutsatte att riksdagen gick med på att motionstiden förkortades. Sedan samtliga riksdagspartier utanför regeringen motsatt sig en sådan förkortning återkallade statsministern detta yrkande i propositionen.

Företrädare för detaljhandeln har i skrivelser till utskottet framhållit att det är förenat med betydande svårigheter att genomföra en mervärdeskattesänkning med kort varsel, eftersom tryckning och distribution av omräkningstabeller tar viss tid i anspråk. Det nuvarande läget med prisstopp ställer enligt deras mening större krav på att handeln tillämpar korrekta priser efter sänkningens ikraftträdande än vad som varit fallet vid tidigare skattesatsändringar då prisbildningen var fri. Utskottet är väl medvetet om att varje skattesatsändring förorsakar handeln betydande merkostnader och merarbete. I den aktuella ekonomiska situationen anser dock skatteutskottet i likhet med finansutskottet att det är angeläget att skattesänkningen genomförs snarast möjligt om den skall få de avsedda verkningarna. Skatteutskottet förordar därför att den nya skattesatsen skall gälla från och med den 16 november 1981. Om svårigheterna med distributionen av omräkningstabeller övergångsvis i enstaka fall leder till att de i samband härmed ändrade stoppriserna inte iakttas fullt ut kan pris- och kartellnämnden i enlighet med redan givna befogenheter bortse från sådana överträdelser av prisregleringsbestämmelserna. Utskottet förutsätter därför att nämnden med beaktande av den korta tidsfristen tillämpar prisstoppsbestämmelserna på ett smidigt sätt.

Utskottets ställningstagande till mervärdeskattens höjd innebär samtidigt att utskottet avstyrker bifall till de med anledning av propositionen väckta partimotionerna om avslag på förslaget om mervärdeskattesänk-

Kartong: S. 45, näst sista stycket Står: begränsas genom — — A-inkomst Rättat till: begränsas till högre inkomster och genom — — A-inkomst och utgöra fribelopp.

ning, alltså motion 1981/82: 8 av Gösta Bohman m. fl. (m), motion 1981/82: 47 av Olof Palme m. fl. (s) och motion 1981/82: 58 av Lars Werner m. fl. (vpk) i vad motionerna avser mervärdeskattens höjd. De i motionerna framförda alternativen till en mervärdeskattesänkning behandlar utskottet senare i betänkandet i den mån de berör utskottets ämnesområde.

En fråga som inte gäller skattesänkningen som sådan utan de därmed förenade kostnaderna för detaljhandeln tas upp av Alf Wennerfors i motion 1981/82: 56. Motionären understryker att detaljhandeln befinner sig i en pressad ekonomisk situation som ytterligare försämras av de kostnader som en ändring av mervärdeskattens höjd förorsakar och som uppskattas till ca 200 milj. kr. Mot denna bakgrund begär motionären utredning av frågan om ersättning för ommärkningsarbetet i detaljhandeln i samband med mervärdeskatteändringar.

Utskottet vill i denna fråga erinra om en uppgörelse som träffades i riksdagen mellan de borgerliga partierna och socialdemokraterna i samband med mervärdeskattens införande och som avsåg ersättning till detaljhandeln för dess bestyr med mervärdeskatten. Överenskommelsen innebär att handeln som ersättning härför fick en i förhållande till förslaget i den då föreliggande propositionen med 20 dagar förlängd tid för inbetalning av skatten. Den betydande värdeökning av omsättningen som därefter ägt rum inom detaljhandeln i förening med de skattehöjningar som genomförts leder enligt utskottets mening till att värdet av den förlängda kredittiden i motsvarande mån ökat. Enligt en grov uppskattning torde tidsfristen motsvara en tredjedels årsränta på ca 30 miljarder, vilket vid en räntesats på omkring 10% ger handeln en kompensation på ungefär en miljard kr. om året. Om den av motionären begärda utredningen kommer till stånd borde den enligt utskottets mening arbeta utifrån den förutsättningen att den tidigare uppgörelsen skulle upphävas och inbetalningstiden förkortas. Med hänsyn till att varken statsverket eller handeln kan antas finna en sådan ordning vara förenad med några fördelar avstyrker utskottet bifall till motion 1981/82: 34.

Grundavdrag och skattereduktion m. m.

Under 1970-talets första år tillkom som inslag i skatteomläggningar olika regler, enligt vilka staten skulle tillskjuta skatteunderlag till kommunerna, samtidigt som vissa skattepliktiga ersättningar, bl. a. sjukpenning, skulle frånräknas. I samband med att dessa särregler avskaffades och sjukpenning jämte ett flertal andra skattepliktiga förmåner kom att ingå i det kommunala skatteunderlaget höjdes genom beslut år 1979 grundavdraget vid taxeringen till kommunal inkomstskatt från 4 500 kr. till 6 000 kr., samtidigt som den särskilda skattereduktionen, vilken helt belastar statsbudgeten, sänktes i motsvarande mån. I anslutning härtill avskaffades grundavdraget vid taxeringen till statlig inkomstskatt, vilket påkallade en teknisk anpassning av statsskatteskalen och en mindre justering av den

särskilda skattereduktionen. Denna utgör sedan dess 0,4 basenheter minskat med 2 000 kr.

I proposition 1980/81: 116 bil. I om kommunalekonomiska frågor inför år 1982 framhöll chefen för budgetdepartementet att kommunsektorn – till följd av att grundavdragets reala värde minskade, medan de skattskyldiga kompenserades för detta av staten genom den särskilda skattereduktionen – tillfördes ett ökat skatteunderlag. Budgetministern uttalade vidare att det i en situation, där det var angeläget att begränsa det finansiella utrymmet i kommunsektorn och förstärka statsbudgeten, var nödvändigt att motverka denna överföring av skatteinkomster från staten till kommunsektorn. Han föreslog därför en ytterligare höjning av grundavdraget med 1 000 kr. till 7 000 kr. och anmälde att han hade för avsikt att senare återkomma till den lagtekniska regleringen av grundavdragshöjningen m. m.

I den nu aktuella propositionen föreslås att grundavdraget höjs med ytterligare 500 kr. till 7 500 kr. Budgetministern pekar i sammanhanget på de regler om begränsning av avdraget för resor till och från arbetet som gäller fr. o. m. 1983 års taxering och den gynnsamma effekt dessa regler kommer att få för det kommunala skatteunderlaget.

Som en extra budgetförstärkning föreslås att den särskilda skattereduktionen helt slopas. Samtidigt föreslås att första skiktet i skatteskalen skall vara skattefritt. Effekten av dessa båda åtgärder blir en skatteskärpning med 241 kr. i alla inkomstlägen. Den i propositionen föreslagna skatteskalen innebär i jämförelse med den nu gällande en skärpning av marginalskatten i inkomstskikten mellan 9 och 11 basenheter och en sänkning i inkomstskikten 4–7 basenheter. I övrigt är skalan oförändrad.

I motion 1981/82: 8 från m har, som alternativ till den i propositionen föreslagna sänkningen av mervärdeskatten från 19% till 16 2/3% yrkats sänkning av nu gällande marginalskatter med 1–4 procentenheter i inkomstskikten 7–9 basenheter och med 1–10 procentenheter i skikten 10 basenheter och däröver. Sedan skatteutskottets borgerliga ledamöter enats om att begränsa mervärdeskattesänkningen till 17,7% har vid utskottsbehandlingen m begränsat sina yrkanden. Den sist presenterade skalan innebär en mindre skärpning än enligt propositionen i skikten 9–11 basenheter och i övrigt marginalskattesänkningar varierande mellan 1 och 5 procentenheter i inkomstskikten däröver.

I motion 1981/82: 58 från vpk yrkas avslag på propositionen såvitt gäller förslagen om en uppräknig av det kommunala grundavdraget med 1 500 kr. och slopande av den särskilda skattereduktionen. Motionärerna begär vidare lagstiftning av innehåll att marginalskattespärren skall upphöra att gälla vid utgången av år 1981 och förslag om att inflationsskyddet av skatteskalorna tas bort ur skattelagstiftningen.

Förslaget i motionen innebär oförändrade marginalskatter i inkomstskikt upp till ca 8 basenheter men skärpningar i skikten däröver.

I s-motionen 1981/82:47 yrkar motionärerna att basenheten för taxeringsåret 1983 skall utgöra 6800 kr. i stället för av regeringen fastställda 6900 kr. Yrkandet innebär vissa skattehöjningar men genomsnittligt sett i huvudsak oförändrade marginalskatter.

I april i år träffades mellan centerpartiet, folkpartiet och socialdemokraterna en överenskommelse om en inkomstskattereform som skall genomföras fr. o. m. inkomståret 1983. En expertgrupp med företrädare för de tre partierna har därefter utarbetat ett konkret förslag till sådan reform (Reformerad inkomstbeskattning, DsB 1981: 16). Förslaget innebär att marginalskatterna i enlighet med den sålunda träffade överenskommelsen skall sänkas under en treårsperiod med början inkomståret 1983. När reformen är fullt genomförd skall huvuddelen av de heltidsarbetande ha en marginalskatt om högst ca 50%. Samtidigt skall underskottsavdragens skattemässiga värde ha begränsats till ca 50% av avdragsbeloppet.

Skatteutskottet har tidigare i olika sammanhang understrukit angelägenheten av att marginalskattesänkningar kommer till stånd och noterar med tillfredsställelse att ett konkret förslag till en successiv skattereform med betydande marginalskattesänkningar fr. o. m. inkomståret 1983 nu föreligger. Mot bakgrund av den överenskommelse som i april i år träffats mellan tre partier, som representerar en betydande majoritet i riksdagen, är utskottet inte berett att medverka till marginalskattelättnader redan för inkomståret 1982. Utskottet kan av samma skäl inte heller biträda förslaget om marginalskatteskärpningar för detta år. Utskottet godtar de i propositionen framförda skälen för en höjning av det kommunala grundavdraget med 1500 kr. och för slopande av den särskilda skattereduktionen. Utskottet biträder också förslaget att det första skiktet i skatteskalen görs skattefritt. Yrkanden om att marginalskattesparren skall avskaffas och indexregleringen av skatteskalorna slopas har riksdagen tidigare vid upprepade tillfällen avvisat. Något skäl att nu inta en annan ståndpunkt i dessa frågor föreligger inte enligt utskottets mening. Utskottet tillstyrker med det anförda bifall till förslagen i propositionen och avstyrker således bifall till samtliga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden.

Folkpensionärerna

Folkpensionärer vilkas huvudsakliga inkomst utgörs av allmän folkpension, dvs. grundpension och pensionstillskott, medges vid inkomsttaxeringen ett särskilt avdrag för nedsatt skatteförmåga med så stort belopp att någon skatt inte påförs. Det extra avdraget avtrappas allteftersom en folkpensionär har inkomster utöver grundförmånerna. Avtrappningen sker f. n. med 40% av den inkomst som överstiger dessa förmåner.

Även förmögenhetsinnehav påverkar det extra avdragets storlek. I den mån förmögenheten inte överstiger visst högsta belopp skall den inte beaktas i detta sammanhang. Beloppsgränsen utgör enligt beslut vid förra riksmötet 90 000 kr. och gäller såväl för ensamstående pensionär som för

makar tillsammans. En folkpensionär är enligt gällande bestämmelser i taxeringslagen skyldig att deklarerat om förmögenheten är större än 75 000 kr.

Förslaget i propositionen innebär att det extra avdraget skall avtrappas i snabbare takt än f. n. I stället för nuvarande enhetliga 40 % föreslås 66 2/3 % i ett första skikt som sträcker sig från det belopp där högsta extra avdrag kan medges till ett belopp som är tre basenheter större. I nästa skikt motsvarande en och en halv basenhet sker avtrappning med 40 % och för inkomster däröver med 33 1/3 %. Vidare föreslås att vid beräkning av extra avdrag för en av makarna eller för båda vardera maken skall anses inneha hälften av den gemensamma förmögenheten. I enlighet härmed och mot bakgrund av de ändrade bestämmelser om förmögenhets inverkan på det extra avdraget som antogs av riksdagen vid förra riksmötet föreslås att deklara-tionsplikt skall föreligga för ensamstående pensionärer vid en förmögenhet om 90 000 kr. och för makar om förmögenheten uppgår till 180 000 kr. Övergångsvis skall vid 1982 års taxering endast 90 000 kronorsgränsen gälla.

I partimotionen 1981/82: 46 från s kritiserar motionärerna den i propositionen föreslagna bestämmelsen att vid beräkning av extra avdrag för en av makarna eller för båda vardera maken skall anses inneha hälften av den gemensamma förmögenheten. Denna bestämmelse innebär menar de – i förening med de förmånliga värderingsreglerna för bl. a. schablontaxerad villafastighet och den nedre förmögenhetsgränsen på 90 000 kr. – att makarna kan ha en faktisk förmögenhet som överstiger 500 000 kr. utan att det extra avdraget reduceras. Detta anser de strida bl. a. mot skatteförmågeprincipen. De yrkar därför i motion 1981/82: 47 avslag på propositionen i denna del. I enlighet härmed yrkar de också avslag på förslaget om motsvarande justering av reglerna om förmögenhets inverkan på deklara-tionsplikten.

I den vid förra riksmötet väckta partimotionen 1980/81: 1559 från vpk har yrkats att pensionär som inte har annan inkomst än grundpension och pensionstillskott jämte en sidoinkomst av 1 500 kr. inte skall påföras beskattningsbar inkomst. Med hänvisning till denna motion yrkar motionärerna i den med anledning av propositionen väckta motionen 1981/82: 58 avslag på propositionens förslag om avtrappning av det extra avdraget för folkpensionärer, som enligt motionärernas mening kommer att innebära försämringar för pensionärerna främst på sikt.

Kommittén om folkpensionärernas skattelättnader konstaterar i sitt betänkande Folkpensionärernas beskattning (DsB 1981: 7), som ligger till grund för förslaget i propositionen, att det inte är möjligt att åstadkomma ett system för skattelättnader som både eliminerar marginaleffekter och samtidigt begränsar lättnaderna till pensionärer med låga eller mer måttliga sammanlagda inkomster. En långsiktig lösning av frågan om pensionärer-nas beskattning skulle enligt kommittén kunna uppnås genom en generell

förbättring av pensionsförmånerna och ett borttagande av det extra avdraget. Även ett sådant system skulle emellertid – förutom betydande kostnadsökningar för staten – medföra vissa andra inte önskvärda effekter.

I likhet med kommittén och budgetministern anser skatteutskottet att det extra avdraget måste bibehållas och att principen även framdeles bör vara att de grupper för vilka folkpensionen utgör den helt dominerande inkomsten inte skall behöva betala någon skatt. Av propositionen framgår att det extra avdraget för en ensamstående pensionär vid 1983 års taxering kan antas inte komma att vara helt avtrappat förrän vid en taxerad inkomst av ca 62 100 kr. och att en folkpensionär även med de nya reglerna i stor utsträckning kommer att påföras lägre skatt än inkomsttagare i aktiv ålder i motsvarande inkomstläge. Ett bifall till det nu aktuella yrkandet i vpk-motionen 1980/81: 1559 innebär däremot en utvidgning av folkpensionärernas skattelättnader som enligt utskottets mening av rättviseskäl och med hänsyn till skatteförmågeprincipen inte kan accepteras. Utskottet avstyrker därför bifall till detta yrkande liksom yrkandet i motion 1981/82: 58 om avslag på propositionen i denna del.

Vad härefter angår frågan om beräkning av extra avdrag för makar med gemensam förmögenhet finner utskottet nuvarande bestämmelser om förmögenhetsprövning mindre tillfredsställande, eftersom de kan leda till att båda makarnas extra avdrag trappas av mot en och samma förmögenhet. En sådan effekt av sambeskattningen av förmögenhet bör enligt utskottets mening undvikas. Med hänsyn härtill och då makar med gemensam förmögenhet i den storleksordning som s-motionärerna talar om många gånger torde ha inkomster som utesluter medgivande av extra avdrag avstyrker utskottet bifall till motion 1981/82: 47 i denna del.

Skogskonto m. m.

Enligt skogskontolagen kan fysisk person, dödsbo och familjestiftelse medges uppskov vid inkomsttaxeringen för viss del av beskattningsårets skogsintäkter under förutsättning att motsvarande belopp sätts in på konto i bank. I normalfallen medges uppskov med högst 60% av köpeskillingen för sålda rotposter och 40% av köpeskillingen för leveransvirke och saluvärdet av uttag till egen rörelse. Om en avverkning måste tidigareläggas på grund av skador på skogen får insättningen ske med högst 80% resp. 50%. I syfte att stimulera avverkningar inom det enskilda skogsbruket har enligt beslut vid riksmötet 1979/80 en enskild skogsägare medgivits rätt att vid 1981 och 1982 års taxeringar erhålla uppskov med 80% av köpeskillingen för avverkningsrätter och 60% av köpeskillingen för leveransvirke och värdet av egna uttag. Avdragsrätten gäller skogsintäkter som hänför sig till perioden 1 januari 1980–30 juni 1981. I samma syfte antog riksdagen i våras bestämmelser om rätt till extra avdrag vid taxering för skogsintäkter som hänför sig till perioden den 1 januari 1981–den 30 juni 1983. Det extra avdraget uppgår till 5% för rotposter och 3% för leveransvirke och egna uttag.

I propositionen föreslås, i syfte att ytterligare stimulera enskilda skogsägare att höja avverkningsvolymen, en utvidgning av uppskovsrätten enligt skogskontosystemet. Propositionen, som i denna del bygger på ett förslag av virkesförsörjningsutredningen innebär att uppskovsrätten fr. o. m. 1983 års taxering skall kunna avse hela köpeskillingen för avverkningsrätter och 75% av köpeskillingen för leveransvirke och värdet av egna uttag. Vid 1982 års taxering gäller dessutom att de tillfälligt höjda procentsatser – 80 resp. 60% – som ursprungligen avsåg intäkter under tiden den 1 januari 1980–den 30 juni 1981 får tillämpas utan inskränkningar.

I partimotionerna 1981/82: 47 från s och 1981/82: 58 från vpk yrkas avslag på propositionen i denna del. Motionärerna i den förra motionen framhåller att det är fördelningspolitiskt utmanande att bevilja skogsägarna ytterligare ekonomiska förmåner och anser nuvarande regler väl ägnade att tillgodose den inkomstutjämnande effekt som är syftet med skogskonton. Liknande synpunkter förs fram i vpk-motionen.

Inom utskottet har inte rått några delade meningar om angelägenheten av att få till stånd en ökning av virkesutbudet. I likhet med virkesförsörjningsutredningen och budgetministern anser utskottet att det – i avvaktan på den aviserade sänkningen av marginalskatterna – kan finnas anledning att ytterligare utvidga möjligheten att göra insättning på skogskonto. Utskottet tillstyrker därför bifall till propositionen och avstyrker motionerna i denna del.

Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) anser att det extra avdraget, f. n. 5% av köpeskillingen för rotposter och 3% för köpeskillingen för leveransvirke och saluvärdet av egna uttag, bör höjas till en enhetlig procentsats om 10 och begär i motion 1981/82: 9 lagstiftning av sådant innehåll. Härigenom skulle man, menar motionärerna, stimulera självverksamheten, vilket i sin tur ytterligare skulle underlätta virkesutbudet.

Av vad utskottet tidigare anfört framgår att statsmakterna under senare år vidtagit en rad åtgärder på skatteområdet för att stimulera enskilda skogsägare att höja avverkningsvolymen. Ett bifall till propositionen innebär att virkesutbudet ytterligare stimuleras. Mot den bakgrunden och då ett bifall till motionen skulle innebära att kombinationen insättning på skogskonto–extra avdrag kunde avse 110% av köpeskillingen för rotposter avstyrker utskottet motionsyrkandet. Med anledning av vad som anförts i motionen om skogsvårdsavgiften vill utskottet framhålla att det givetvis måste förutsättas att avgiftsuttaget samordnas med de kostnader för skogsvård m. m. som finansieras via avgiften.

Bertil Jonasson (c) tar i motion 1981/82: 34 upp en särskild fråga gällande skogskonto. Han framhåller att många skogsägare till följd av skador på grund av insektsangrepp kan tvingas avverka en 100-årig skogstillväxt inom en tidrymd av 10–20 år och att detta kan föranleda dyrbara skogsvårdsåtgärder under en period av 20–25 år. Under denna tid måste skogs-

ägarna ha pengar för inköp av plantor och för eget och familjens uppehälle. Motionärerna anser att inkomster från försäljning av insektskadad skog skall kunna stå inne på skogskonto under 20 i stället för 10 år.

Virkesförsörjningsutredningen har i en framställning till regeringen i april i år föreslagit en förlängning av löptiden för skogskonto i skadefallen från högst 10 till högst 20 år. Framställningen, som remissbehandlats, har fått ett blandat mottagande. Riksskatteverket och ett par länsstyrelser har med hänvisning främst till problemställningar av teknisk art avstyrkt bifall till framställningen, medan bl. a. skogsstyrelsen – med hänsyn främst till behovet av en förlängd löptid i svårare skadefall – tillstyrkt densamma.

Utskottet finner de i motionen framförda synpunkterna värda beaktande. Som motionären framhåller torde kostnaderna för skogsvårdsåtgärder ofta vara betungande och sträcka sig över relativt lång tid. Enligt utskottets mening torde det därför krävas särskilda åtgärder för att lindra beskattningen av inkomster på grund av tidigarelagda avverkningar till följd av insektsangrepp och andra skador på skogen. Utskottet är medvetet om de problem av kontrollteknisk och annan art som kan uppkomma vid en förlängning i vissa fall av skogskontotiden. Dessa bör emellertid inte vara större än att de kan lösas. Utskottet vill i sammanhanget bl. a. peka på möjligheten att i skadefallen medge dispens från skyldigheten att till beskattning återföra medel inestående på skogskonto. Med hänvisning till det anförda förutsätter utskottet att regeringen vid den fortsatta prövningen av skogskontolagstiftningen även uppmärksammar det av motionären aktualiserade spörsmålet och utan onödigt dröjsmål förslår de ändringar av skogskontots löptid som kan anses motiverade. Vad utskottet anført bör ges regeringen till känna. Motionen får härigenom anses besvarad.

I s-motionen 1981/82: 46 har föreslagits en rad åtgärder i syfte att stimulera utbudet av virke till skogsindustrin. Motionärerna har – med hänvisning till nämnda motion – i den till jordbruksutskottet remitterade motionen 1981/82: 51 begärt ökade bidrag till bl. a. återväxtåtgärder, skogsbruksplaner och skogsdikning. Kostnaderna för de ökade bidragen bör enligt motionärerna bäras av skogsbruket självt och finansieras genom en höjning av skogsvårdsavgiften från 0,6 % till 1 %. De yrkar sådan höjning av avgiften i den till skatteutskottet hänvisade motionen 1981/82: 47.

Jordbruksutskottet har vid sammanträde den 29 oktober beslutat avstyrka bifall till motion 1981/82: 51. Vid sådant förhållande får grunden för yrkandet om en höjning av skogsvårdsavgiften anses ha förfallit. Utskottet avstyrker följaktligen motion 1981/82: 47 i denna del.

Vinstkonto

Enligt lagen om vinstkonto är aktiebolag, ekonomiska föreningar och sparbanker, vilkas huvudsakliga verksamhet avser jordbruk, skogsbruk eller rörelse skyldiga att betala in 25 % av årsvinsten till spärrade räntelösa konton i riksbanken. Det belopp som skall betalas in beräknas på grundval

av företagets årsvinst under det beskattningsår för vilket taxering sker i första instans år 1981 eller – om företaget på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras detta år – år 1982.

I propositionen föreslås att vinstkontolagen skall vara tillämplig även på företagets vinster år 1982.

I partimotionerna 1981/82: 47 från s och 1981/82: 8 från m har yrkats avslag på propositionen i denna del. I vpk-motionen 1981/82: 58 accepteras förslaget men motionärerna anser bl. a. att skyldigheten att göra insättningsarna bör kombineras med samhälleligt och fackligt inflytande över hur medlen används. Kerstin Ekman m. fl. (fp, s, m, c) anser att ett byggföretag bör ha rätt att ta vinstkonto i anspråk också för investeringar i egna driftfastigheter och begär i motion 1981/82: 33 lagstiftning av sådan innebörd, medan Industriens skattesakkunnige anser att den obligatoriska avsättningen till vinstkonto bör ersättas med en tillfällig ökning av möjligheterna att göra avsättning till allmän investeringsfond.

Vid utskottsbehandlingen av propositionen har samtliga partier i utskottet enats om att avstyrka bifall till förslaget om en förlängning av giltighetstiden för vinstkontoavsättningar. Vid sådant förhållande är yrkandena i motionerna 1981/82: 8 och 1981/81: 47 om avslag på propositionen i denna del tillgodosedda, medan de yrkanden som avser ändringar i vinstkontolagstiftningen i huvudsak får anses ha förfallit.

Vad särskilt angår motion 1981/82: 33 vill utskottet erinra om den möjlighet som regeringen enligt 9 § andra stycket vinstkontolagen har att medge återbetalning av medel som inestår på vinstkonto före utgången av den femåriga löptiden. Vidare bör framhållas att riksdagen vid förra riksmötet antog bestämmelser, som innebär att fastighet som anskaffats för stadigvarande användning i jordbruk, skogsbruk eller rörelse fr. o. m. 1984 års taxering inte skall anses utgöra omsättningstillgång. Mot den bakgrunden finns det enligt utskottets mening särskild anledning att i sådana fall som avses i motionen tillämpa dispensregeln generöst. Vad utskottet nu anfört bör ges regeringen till känna. Motionen får härigenom anses besvarad.

Vinstskatt m. m.

I s-motionen 1981/82: 46 framhålls att den vinstuppgång som devalveringen medför kan driva fram kostnadsstegringar. Om lönsamhetsförbättringen sker alltför snabbt skapas enligt motionärerna stor risk för s. k. vinstinflation som kan urholka devalveringens resultat genom okontrollerad löneglidning och överefterfrågan på insatsvaror. För att motverka uppkomsten av en vinstinflation bör – menar motionärerna – en viss tillfällig beskattning ske av de vinstökningar som kommer att registreras under 1982. Skatt bör utgå med 20 % och bara tas ut på sådana vinstökningar som överstiger 1981 års nivå med mer än 5 milj. kr. Ett yrkande av sådan innebörd framställs i s-motionen 1981/82: 47.

Vpk yrkar i sin partimotion 1981/82: 58 att en extra bolagsskatt om 5 %

tas ut på storföretagens överlikviditet fr. o. m. den 1 januari 1982. De härigenom influerna bör enligt motionärerna gå till en samhällsfond för skapande av nya samhällsägda industrier. I samma motion begärs också skyndsamt förslag till en omsättningsskatt på aktier med 10% av försäljningspriset.

Finansutskottet har med anledning av dessa yrkanden i sitt yttrande till skatteutskottet bl. a. framhållit att företagen – såvitt nu kan bedömas – bör kunna förbättra sin lönsamhet under 1982. Den vinstnivå som i så fall skulle uppnås är dock inte högre än vad som uppnåddes medelgoda år under tidigare konjunkturfaser och den är väsentligt lägre än under det s. k. övervinståret 1974. Inom vissa branscher kommer – menar utskottet – vinstläget att fortsätta att vara mycket pressat. Med hänvisning till att vinstnivån inom industrin och den avkastning som erhålls på nysatsat kapital behöver öka avstyrker utskottet bifall till motionsyrkandena.

Skatteutskottet, som delar finansutskottets bedömning, vill erinra om att utskottet under senare år i olika sammanhang avvisat tanken på såväl skärpt bolagsbeskattning som omsättningsskatt på aktier. Någon anledning att nu inta annan ståndpunkt i dessa frågor föreligger inte. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till samtliga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden.

Skatteutskottet, som i detta sammanhang också tar upp de i motionerna 1980/81: 507 av Esse Petersson (fp) och 1980/81: 1559 av vpk aktualiserade frågorna om en statskommunal enhetsskatt vill i ifråga om dessa motionsyrkanden endast konstatera att motsvarande yrkanden under en följd av år avvisats av riksdagen med hänvisning bl. a. till att en lagstiftning om det kommunala skatteuttagets höjd inte är förenlig med den kommunala självstyrelsen. Utskottet som anser att riksdagen bör vidhålla sin ståndpunkt i denna fråga avstyrker bifall till dessa motionsyrkanden.

Familjebeskattning m. m.

I den vid förra riksmötet väckta motionen 1980/81: 505 av Bertil Jonasson (c) framhålls att en skattskyldig som anställer någon för vårduppgifter i hemmet bör kunna meges skattereduktion med förslagsvis 40% av den lönesumma som han lämnar inkomstuppgift på med tillägg för de sociala avgifterna. En sådan skattereduktion skulle enligt motionären öppna en möjlighet för enskilda att i större utsträckning lösa sociala problem.

Utskottet vill med anledning av detta yrkande erinra om att frågor gällande vård av anhöriga f. n. är föremål för en samlad översyn inom anhängigvårdskommittén. I kommitténs uppdrag ingår bl. a. att förutslagslöst bedöma behovet av och möjligheterna att införa ett system med ersättning från den allmänna försäkringen för vård i hemmet av äldre, handikappad eller sjuk anhörig. Kommittén skall också ta upp frågan om vårdbidrag till föräldrar med svårt handikappade barn under 16 års ålder.

Den i motionen aktualiserade frågan har nära samband med de frågor

som prövas av anhörigvårdskommittén. Utskottet anser sig i avvaktan på resultatet av kommitténs arbete inte böra medverka till skattelättnader av den art motionären avser och avstyrker således bifall till motionen.

Av samma skäl och med hänvisning till att frågor om det ekonomiska stödet till barnfamiljer f. n. utreds av familjepolitiska kommittén avstyrker utskottet det yrkande om avdrag för kostnader för privat barntillsyn som framställs i motion 1980/81: 671 av Sven Johansson (c).

I detta sammanhang behandlar utskottet slutligen vissa utredningsyrkanden, avseende bl. a. individuell beskattning, som framställts i olika till skatteutskottet hänvisade motioner vid förra riksmötet.

Rolf Rämgård (c) begär i motion 1980/81: 878 en utredning av möjligheterna att öka den individuella beskattningen av makar utan att samtidigt öka riskerna för skatteflykt. Margit Odelsparr och Ella Johnsson (båda c) anser att frågan om individuell beskattning av B-inkomst och förmögenhet bör utredas i särskild ordning och hemställer i motion 1980/81: 1158 att riksdagen hos regeringen begär förslag om övergång till helt individuell beskattning. Karin Ahrland och Bonnie Bernström (båda fp) begär i motion 1981/82: 1527 likaledes utredning angående möjligheterna att införa fullständig särbeskattning av förmögenhet och inkomst av förmögenhet, medan förste vice talmannen Ingegerd Troedsson i motion 1980/81: 1557 hemställer om en allsidig utvärdering av den individuella beskattningen och om förslag i syfte att bättre anpassa skatten till bärkraft och minska marginaleffekterna. Samma motionär och ytterligare två moderater begär i motion 1980/81: 1173 en skyndsam översyn av de skatteregler som missgynnar äktenskapet som samlevnadsform respektive tillkomsten av barn.

Utskottet har under senare år vid upprepade tillfällen haft anledning att ta ställning till frågan om en utvidgning av den individuella beskattningen. Därvid har utskottet genomgående intagit den ståndpunkten att även om principiella skäl talar för en sådan beskattning också av B-inkomster, en ändring bör anstå i avvaktan på resultatet av familjelagssakkunnigas arbete. Denna utredning kommer enligt vad utskottet erfarit inom kort att avge sitt huvudbetänkande.

Som tidigare nämnts har en expertgrupp inom budgetdepartementet med representanter för s, c och fp utarbetat ett konkret förslag till skattereform. Enligt denna skall marginalskatterna fr. o. m. inkomståret 1983 och under en treårsperiod sänkas kraftigt för huvuddelen av heltidsarbetande skattskyldiga. Förslaget innebär också att sambeskattningen av makars B-inkomster begränsas till högre inkomster och genom att 5 000 kr. i stället för 2 000 kr. skall räknas som A-inkomst och utgöra fribelopp.

Med hänsyn till att de frågor som tas upp i motionerna har samband också med marginaleffekterna vid beskattningen kan några av de problem som motionärerna aktualiserat väntas minska i betydelse genom den nya skattereformen.

Utskottet anser med det anförda att det f. n. inte finns anledning att biträda något av de nu aktuella motionsyrkandena utan avstyrker bifall till desamma.

Övriga frågor

Förslaget att höja grundavdraget från 6 000 till 7 500 kr. har föranlett att departementschefen på motsvarande sätt räknat upp att det skattefria beloppet för pension till den som inte är bosatt här i riket.

Utskottet har inte något att erinra mot propositionen i denna del men kommer att ta upp den författningsmässiga regleringen av denna fråga i samband med den lagändring i 53 § KL som aktualiseras i proposition 10.

Att den särskilda skattereduktionen slopas medför en följdändring i fråga om lagen (1970: 172) om begränsning av skatt i vissa fall. Även denna ändring kommer att tas upp i samband med proposition 10.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande mervärdeskatten*
 - a. att riksdagen med anledning av proposition 1981/82: 30, bilaga 4 budgetdepartementet, och med avslag på motionerna 1981/82: 8 yrkande 2 i vad avser sänkning av mervärdeskatten, 1981/82: 47 yrkande 3 och 1981/82: 58 yrkande 1 beslutar att skattesatsen för mervärdeskatten skall fastställas till 17,7% fr. o. m. den 16 november 1981,
 - b. att riksdagen avslår motion 1981/82: 56,
2. *beträffande grundavdrag och särskild skattereduktion*

att riksdagen bifaller propositionen i denna del och avslår motion 1981/82: 58 yrkande 2 i denna del,
3. *beträffande basenhet och indexregleringen av skatteskalan*

att riksdagen avslår motion 1981/82: 47 yrkande 7 och motion 1981/82: 58 yrkande 3,
4. *beträffande utformningen i övrigt av skatteskalan*

att riksdagen bifaller propositionen i denna del och avslår motionerna 1981/82: 8 yrkande 2 i denna del och 1981/82: 58 yrkande 2 i denna del,
5. *beträffande marginalskattesparren*

att riksdagen avslår motion 1981/82: 58 yrkande 4,
6. *beträffande individuell beskattning m. m.*

att riksdagen avslår motionerna

 - a) 1980/81: 878,
 - b) 1980/81: 1158,
 - c) 1980/81: 1173,
 - d) 1980/81: 1527,
 - e) 1980/81: 1557 yrkande 1,

7. *beträffande anhörigvård m. m.*
att riksdagen avslår motionerna
 - a) 1980/81: 505,
 - b) 1980/81: 671,
8. *beträffande folkpensionärer*
att riksdagen bifaller propositionen i denna del och avslår motionerna 1980/81: 1559 yrkande 28, 1981/82: 47 yrkande 1 och 1981/82: 58 yrkande 5,
9. *beträffande vinstkonto*
 - a) att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 8 yrkande 4 och motion 1981/82: 47 yrkande 2 avslår propositionen och motion 1981/82: 58 yrkande 6,
 - b) att riksdagen med anledning av motion 1981/82: 33 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
10. *beträffande ändrade procentsatser för insättning på skogskonto*
att riksdagen bifaller propositionen i denna del och avslår motionerna 1981/82: 47 yrkande 9 och 1981/82: 58 yrkande 10,
11. *beträffande extra avdrag för vissa skogsuttag*
att riksdagen avslår motion 1981/82: 9
12. *beträffande skogskontots löptid*
att riksdagen med anledning av motion 1981/82: 34 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
13. *beträffande skogsvårdsavgift*
att riksdagen avslår motion 1981/82: 47 yrkande 8,
14. *beträffande vinstskatt m. m.*
att riksdagen avslår
 - a) motion 1981/82: 47 yrkande 6,
 - b) motion 1981/82: 58 yrkande 7,
 - c) motion 1981/82: 58 yrkande 11,
15. *beträffande statskommunal enhetsskatt*
att riksdagen avslår motionerna 1980/81: 507 och 1980/81: 1559 yrkande 4,
16. *beträffande skattepolitikens inriktning*
att riksdagen avslår motion 1981/82: 8 yrkande 3,
17. *beträffande lagförslagen*
att riksdagen beträffande de i propositionen framlagda här ovan s. 3–33 återgivna förslagen
dels avslår förslaget till lag om ändring i lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto
dels antar förslagen till
 - a) lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt med de ändringar att 13 och 59 §§ och ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

13 §

Skatten utgår med *sexton och två tredjedels* procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med *sjutton och sju tiondels* procent av beskattningsvärdet.

59 §

Mervärdeskatt utgår med *sexton och två tredjedels* procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med *tio* procent av beskattningsvärdet.

Mervärdeskatt utgår med *sjutton och sju tiondels* procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med *tio och sextiotvå hundra*dels procent av beskattningsvärdet.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1981.

Denna lag träder i kraft den 16 november 1981.

- b) lag om ändring i skogskontolagen (1954: 142),
- c) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
- d) lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt,
- e) lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhets-skatt,
- f) lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
- g) lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
- h) lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt,
- i) lag om ändring i lagen (1980: 1047) om skattereduktion för aktieutdelning.

Stockholm den 5 november 1981

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m)*, Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s)*, Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Curt Boström (s), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Olle Grahn (fp) och Anita Johansson (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

1. Mervärdeskatten (mom. 1) i utskottets hemställan

av Erik Wårnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Hagar Normark, Curt Boström, Bo Forslund och Anita Johansson (alla s).

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som med början på s. 34 behandlas under rubriken *Mervärdeskatten* bort ha följande lydelse:

De i propositionen angivna syftena med den föreslagna sänkningen av mervärdeskatten är dels att undvika en utlösning av de gällande löneavtalens prisklausul för innevarande år, dels att motverka en alltför stark nedgång i inhemsk efterfrågan som annars antas bli följden av devalveringen.

Den försvagning av budgeten som momssänkningen medför skall balanseras av sparåtgärder och andra skattehöjningar. För budgetåret 1981/82 uppgår dessa emellertid endast till 1,5 miljarder kr., medan de ökade utgifterna och minskade inkomsterna beräknas till 4,4 miljarder kr., varför nettoeffekten av paketet är en försvagning av budgeten med knappt 3 miljarder kr. För budgetåret 1982/83 beräknas budgetförsvagningen uppgå till 4 miljarder kr.

Den realinkomstminskning som devalveringen syftar till vältras över dels på de grupper som drabbas av de statliga utgiftsnedskärningarna, i första hand pensionärerna, dels på den statliga budgeten som ytterligare försvagas. Effekten blir endast att realinkomstminskningen tillfälligt fördröjs.

I propositionen görs inte någon beräkning av hur stor konkurrenskraftsförsämringen skulle bli om mervärdeskatten inte sänks. I motion 46 har denna konkurrenskraftsförsämring beräknats till mindre än en halv procent, vilket är mindre än hälften av den konkurrenskraftsförbättring som till följd av den västtyska D-markens appreciering skett efter det att det ekonomiska åtgärds paketet presenterades.

I propositionen anges en väntad ökning av den inhemska efterfrågan bli en följd av att prisklausulen utlöses. Momssänkningen syftar främst till att förhindra en sådan utveckling. I detta avseende bygger propositionen på ett felaktigt antagande, eftersom prisklausulens konstruktion är sådan att löntagarna endast kompenseras till 2/3 för inflationen. En inflationstakt som är högre än den i prisklausulen stipulerade leder med andra ord till att de reala disponibla inkomsterna minskas, inte ökas.

Mot bakgrund av detta – felaktiga – resonemang framstår momssänkningen med dess ökning av de reala disponibla inkomsterna och stimulans av inhemsk efterfrågan som svårförståelig.

Det andra argumentet för momssänkningen är att man vill undvika en alltför kraftig sänkning av efterfrågan och produktionen. Som påvisas i motion 46 skulle emellertid momssänkningen till stor del leda till en ökning

av importen och därför endast i begränsad omfattning bidra till en ökad inhemsk produktion.

Den av regeringen förordade skattepolitiken, i vilken manipulationen av löneavtalens prisklausul genom bl. a. en momssänkning ingår som en väsentlig del skapar i förening med de övriga ogynnsamma effekterna av regeringens ekonomiska politik utomordentligt dåliga förutsättningar inför 1983 års avtalsrörelse. Mot bakgrund av det anförda finner utskottet övervägande skäl tala mot en sänkning av mervärdeskatten. Utskottet förordar därför att riksdagen med bifall till motionerna 1981/82:8, 47 och 58 i vad de avser mervärdeskatten avslår den i propositionen föreslagna mervärdeskattesänkningen.

att utskottet under 1 mom. a. bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1981/82:8 yrkande 2 i vad avser sänkning av mervärdeskatten, 1981/82:47 yrkande 3 och 1981/82:58 yrkande 1 samt med avslag på proposition 1981/82: 30 i denna del beslutar att mervärdeskatten skall behållas på nuvarande nivå.

2. Basenhet och indexregleringen av skatteskalan (mom. 3 i utskottets hemställan)

av Erik Wörnberg, Valter Kristenson, Runc Carlstein, Hagar Normark, Curt Boström, Bo Forslund och Anita Johansson (alla s).

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 38 som börjar med "Skatteutskottet har" och slutar med "behandlade motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Den i propositionen föreslagna höjningen av det kommunala grundavdraget är en uppföljning av de riksdagsbeslut som fattades våren 1981 och innebär endast en lagteknisk reglering av dessa beslut. Utskottet anser sig därför sakna anledning att nu avstyrka förslaget i denna del. Mot sloandet av den särskilda skattereduktionen har utskottet ingen erinran, eftersom det innebär en välbehövlig budgetförstärkning. Utskottet tillstyrker likaså att skattesatsen i det första skiktet sänks från 1 procentenhet till 0. Mot bakgrund av den överenskommelse som i april i år träffats mellan tre partier, som representerar en betydande majoritet i riksdagen, är utskottet inte berett medverka till marginalskattelättnader redan för inkomståret 1982. Av samma skäl kan utskottet inte heller biträda förslaget om marginalskatteskärpningar av den art som aktualiserats i partimotionen 1981/82:58.

Utskottet vill däremot gärna instämma i den kritik som i s-motionen 1981/82:46 riktas mot den automatiska indexreglering av statsskatteskalan. I likhet med motionärerna i denna motion anser utskottet att det kan finnas

skäl att bryta upp den automatiska *indexregleringen* och i stället genomföra en måttligare anpassning av skalan. Den metod motionärerna anvisar för att avskaffa den automatiska *indexregleringen* finner utskottet vara förenad med uppenbara fördelar.

Den i motionen förordade nedsättningen av basenheten motsvarar en uppräknig av skatteskalorna som torde innebära en god anpassning till de relativt blygsamma löneökningarna enligt avtalen för år 1982.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion 1981/82:47 yrkande 7. I övrigt avstyrker utskottet samtliga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden.

dels att utskottet under mom. 3 bort hemställa

att riksdagen bifaller motion 1981/82:47 yrkande 7 och avslår motion 1981/82:58 yrkande 3.

3. Utformningen i övrigt av skatteskalen (mom. 4 i utskottets hemställan)

av Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson och Bo Lundgren (alla m).

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som i andra stycket på s. 38 börjar med "Mot bakgrund" och slutar med "behandlade motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Utskottet godtar de i propositionen framförda skälen för en höjning av det kommunala grundavdraget med 1500 kr. och för slopande av den särskilda skattereduktionen. Utskottet biträder också förslaget att det första skiktet i skatteskalen görs skattefritt. Yrkanden om att marginalskattesparren skall avskaffas och *indexregleringen* av skatteskalorna slopas har riksdagen tidigare vid upprepade tillfällen avvisat. Något skäl att nu inta en annan ståndpunkt i dessa frågor föreligger inte enligt utskottets mening.

Skatteutskottet har tidigare i olika sammanhang starkt understrukit angelägenheten av att marginalskattesänkningar kommer till stånd.

I motion 1981/82:8 föreslås en sänkning av inkomstskatten för 1982, som väsentligen sammanfaller med första steget i det förslag till ny statsskatteskala som den borgerliga trepartiregeringen utarbetade våren 1981. Även om den föreslagna sänkningen av moms tar i anspråk en stor del av det för skattesänkningar tillgängliga utrymmet, anser utskottet att ett första steg mot arbetsvänligare skatter bör tas redan nu. Utskottet förordar därför att den statliga inkomstskatteskalen för 1982 får följande utformning.

Beskattningsbar inkomst		1982 års skatte- skala enl. rege- ringens förslag	Vårt förslag	+/-
I basen- heter	I kronor år 1981			
0- 1	6 400	0	0	
1- 4	6 400- 25 600	2	2	
4- 7	25 600- 44 800	4	4	
7- 8	44 800- 51 200	9	9	
8- 9	51 200- 57 600	14	14	
9-10	57 600- 64 000	23	22	-1
10-11	64 000- 70 400	26	25	-1
11-12	70 400- 76 800	26	26	±0
12-13	76 800- 83 200	29	28	-1
13-14	83 200- 89 600	33	32	-1
14-15	89 600- 96 000	38	35	-3
15-16	96 000-102 400	44	40	-4
16-17	102 400-108 800	45	40	-5
17-20	108 800-128 000	48	44	-4
20-30	128 000-192 000	53	49	-4
30-	192 000-	58	54	-4

Det inkomstbortfall – ca 350 milj. kr. under budgetåret 1981/82 – som på kort sikt uppkommer för staten kompenseras i nuvarande budgetläge genom extra besparingar på statsbudgetens utgiftssida i enlighet med vad som anförs i motionen.

Utskottet avstyrker bifall till övriga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden.

dels att utskottet under mom. 4 bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen och motion 1981/82:8 yrkande 2 i denna del samt med avslag på motion 1981/82:58 yrkande 2 i denna del beslutar att statsskatteskalen utformas i enlighet med vad reservanterna anfört ovan.

4. Individuell beskattning m. m. (mom. 6 i utskottets hemställan).

av Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson och Bo Lundgren (alla m)

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 45 med "Utskottet har" och slutar på s. 46 med "till desamma" bort ha följande lydelse:

I motion 1980/81:1173 redogörs för ett antal exempel på sambeskattningsregler som missgynnar äktenskapet och i fråga om samboende, ej gifta par, tillkomsten av gemensamt barn. Bl. a. nämns sambeskattningen av förmögenheter. Till makars (motsvarande) sammanlagda förmögenheter läggs också eventuella barns, styvbarns och fosterbarns förmögenheter. Gränsen för skattefrihet har därvid inte satts högre för de sammanlagda förmögenheterna än för ensamstående. Ej heller sker beskattningen efter lägre skattesats. Den s. k. 80/85-procentsregeln kan få nära nog kon-

fiskatoriska effekter om en person som faller under denna begränsningsregel gifter sig.

Vid reavinstbeskattning av äldre aktier medges schablonavdrag med 3 000 kr. Makar får dock endast tillgodogöra sig högst 3 000 kr. tillsammans mot det dubbla beloppet om de taxeras var för sig. S. k. B-inkomster hos makar och jämställda sambeskattas vidare genom att de – så snart de överstiger 2 000 kr. – från första kronan skatteberäknas på toppen av inkomsten hos den make som har högst inkomst. Denna frigräns har varit oförändrad sedan 1971, då den individuella beskattningen infördes. Inflationen och ränteutvecklingen har lett till att det realkapital vars avkastning undantas från sambeskattning, i år kan sägas uppgå till endast en femtedel av det som gällde 1971.

I Reformerad inkomstbeskattning (Ds B 1981:16) föreslås bl. a. att frigränsen skall ersättas med ett fribelopp och att beloppet skall höjas till 5 000 kr. Detta förslag överensstämmer med vad moderaterna i tidigare väckta motioner föreslagit som ett provisorium. Även om förslaget skulle bifallas av riksdagen kvarstår dock behovet av en mer långsiktig lösning.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget med en skyndsam översyn av de skatteregler som missgynnar äktenskapet som samlevnadsform eller, för samboende par, tillkomsten av barn och tillstyrker således bifall till utredningsyrkandet i motion 1980/81:1173.

I motion 1980/81:1557 framhålls att det nu är mer än tio år sedan sambeskattningen av makars förvärvsinkomster upphörde och den individuella beskattningen infördes. Tyvärr har den individuella beskattningen, som den utformats, i många fall lett till betydande orättvisor i fördelningen av skattebördan samt till andra svårbemästrade problem. Det framstår således klart att skattesystemet inte tar hänsyn till bärkraft, tvärtom blir skattebelastningen per konsumtionsenhet normalt allt större ju fler barn som finns i familjen. Skatten på en och samma familjeinkomst blir ofta bortåt 50 % eller mer om den endast intjänas av en av makarna mot om den fördelas lika dem emellan. Skattereglerna har också medfört ett stort behov av inkomstprövade bostadsbidrag för att i någon mån kompensera den bristande hänsynen till skatteförmågan. Detta medför inte bara en betydande rundgång utan också allvarliga marginaleffekter, hårdare och långvarigare ju större behovet av en inkomstökning är. Beskattningens utformning har vidare uppammat konstlade inkomstuppdelningsformer samt t. o. m. "skilsmässor" för att nedbringa skattebelastningen.

Det är enligt utskottets mening angeläget att en allsidig utvärdering av inkomstbeskattningen kommer till stånd och att förslag framläggs i syfte att komma till rätta med dess nackdelar. En lämplig utgångspunkt är de olika tänkbara åtgärder som diskuteras i motionen.

Utskottet tillstyrker således motionens yrkande om en allsidig utvärdering av den individuella beskattningen, som den kommit att utformas och

om förslag i syfte att bättre anpassa skatten till bärkraft och minska marginaleffekterna.

Genom vad utskottet anfört får övriga i detta avsnitt behandlade motioner anses besvarade.

dels att utskottet under mom. 6 bort hemställa

- a. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1173 hos regeringen begär en skyndsam översyn av de skatteregler som missgynnar äktenskapet som samlevnadsform eller, för samboende par, tillkomsten av barn,
- b. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1557 yrkande 1 hos regeringen begär en allsidig utvärdering av den individuella beskattningen, som den kommit att utformas och om förslag i syfte att bättre anpassa skatten till bärkraft och minska marginaleffekterna,
- c. att motionerna 1980/81:878, 1980/81:1158 och 1980/81:1527 måtte anses besvarade med vad utskottet anfört.

5. Folkpensionärer (mom. 8 i utskottets hemställan)

av Erik Wärnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Hagar Normark, Curt Boström, Bo Forslund och Anita Johansson (alla s).

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 40 som börjar med "Vad härefter" och slutar med "denna del", bort ha följande lydelse:

Förslaget om beräkning av extra avdrag för makar med gemensam förmögenhet innebär att vardera maken skall anses inneha hälften av förmögenheten. Kopplar man den sålunda föreslagna bestämmelsen till de förmånliga värderingsregler som gäller enligt punkt 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen och till förmögenhetsgränsen om 90 000 kr. innebär regeln att makarna kan ha en faktisk förmögenhet som överstiger 500 000 kr. utan att det extra avdraget reduceras. Som exempel kan tas två makar som äger en obelånad villafastighet med ett taxeringsvärde på 300 000 kr. Marknadsvärdet kan beräknas till ca 400 000 kr. Av detta belopp skall enligt den nämnda anvisningspunkten endast 75 000 kr. beaktas vid beräkning av det extra avdraget. Makarna kan alltså därutöver ha drygt 100 000 kr. i banktillgodohavanden eller aktier utan att avdraget reduceras. Av en förmögenhet på över en halv miljon kr. tas alltså hänsyn till endast knappt 180 000 kr. och extra avdrag utgår med samma belopp som för de makar som helt saknar förmögenhet.

Detta är enligt utskottets mening orimligt och strider mot såväl principen om sambeskattnings av förmögenhet som mot att skatt skall utgå efter förmåga. Förslaget innebär också att de redan i dag svårtillgängliga reglerna om extra avdrag ytterligare kompliceras.

Utskottet avstyrker med det anförda propositionen i denna del. Ställningstagandet innebär bifall till yrkande 1 i motion 1981/82:47.

dels att utskottet under mom. 8 bort hemställa

att riksdagen med avslag på propositionen såvitt avser förmögenhetsgränserna för makar vid beräkning av extra avdrag m. m. bifaller motion 1981/82: 47 yrkande 1 och avslår motionerna 1980/81:1559 yrkande 28 och 1981/82: 58 yrkande 5.

6. Ändrade procentsatser för insättning på skogskonto (mom. 10 i utskottets hemställan)

av Erik Wärnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Hagar Normark, Curt Boström, Bo Forslund och Anita Johansson (alla s).

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 41 som börjar med "Inom utskottet" och slutar med "via avgiften" bort ha följande lydelse:

Inom utskottet råder inga delade meningar om angelägenheten av att få till stånd en ökning av virkesutbudet. Utskottet kan emellertid för sin del av flera skäl inte acceptera den i propositionen föreslagna uppskovsrätten. Utskottet finner det fördelningspolitiskt och från allmän rättvisesynpunkt utmanande att bevilja skogsägarna ytterligare ekonomiska förmåner. De nuvarande reglerna måste anses väl ägnade att tillgodose den inkomstutjämnande effekt som är skogskontots syfte. Den nuvarande uppskovsrätten är också fullt tillräcklig för att motverka det eventuella marginalskattetänkande och uppskjutande av avverkningar som budgetministern åberopar som skäl för förslaget. Till detta kommer att om man tillåter en avsättning på hela 75% av köpeskillingen för leveransvirke innebär det en avsättning som är större än bruttovinsten, rånettot, vid en avverkning. Genom en sådan uppskovsrätt skulle en skogsägare få möjlighet att undgå beskattning av andra inkomster inom samma förvärvskälla, och detta i sin tur skulle direkt motverka syftet med skogskontot.

På grund av det anförda anser utskottet sig böra avstyrka bifall till propositionen och tillstyrka bifall till motionerna 1980/81:47 och 1980/81:58 i denna del.

Av vad utskottet anfört framgår att utskottet inte heller kan biträda ett av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) i motion 1981/82:9 framställt yrkande om en utvidgning av det extra avdraget för insättning på skogskonto till generellt 10% för såväl rotposter som leveransvirke och egna uttag. Utskottet avstyrker följaktligen även detta yrkande.

dels att utskottet under mom. 10 bort hemställa

att riksdagen med avslag på propositionen i denna del bifaller motionerna 1981/82:47 yrkande 9 och 1981/82:58 yrkande 10.

Kartong: S. 56, rad 14 Står: för insättning – – får Rättat till: för vissa skogsuttag får

7. Extra avdrag för vissa skogsuttag (mom 11 i utskottets hemställan)

av Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson och Bo Lundgren (alla m)

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 41 som börjar med "Av vad" och slutar med "via avgiften" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet att de åtgärder som föreslås i propositionen för att öka virkesutbudet ger resultat först på några års sikt. Åtgärderna bör därför kompletteras med en höjning av det extra avdraget vid taxering av skogsintäkter till 10% för såväl rotposter, leveransvirke som egna uttag.

dels att utskottet under mom. 11 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:9 beslutar att extra avdrag för vissa skogsuttag får ske med 10% för såväl rotposter och leveransvirke som egna uttag.

8. Skogsvårdsavgiften (mom. 13 i utskottets hemställan)

av Erik Wörnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Hagar Normark, Curt Boström, Bo Forslund och Anita Johansson (alla s).

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 42 som börjar med "Jordbruksutskottet har" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

De åtgärder om ökade bidrag till återväxtåtgärder m. m. som föreslås i motion 1980/81:46 anser utskottet vara bättre ägnade att åstadkomma ett ökat virkesutbud än den enligt utskottets mening från fördelningspolitisk synpunkt oacceptabla utvidgning av möjligheterna att sätta in medel på skogskonto som föreslås i propositionen. I likhet med motionärerna i nämnda motion anser utskottet att kostnaderna för stödåtgärderna bör bäras av skogsbruket självt och finansieras genom en höjning av skogsvårdsavgiften.

Utskottet tillstyrker därför yrkandet i motion 1981/82:47 om en uppräknings av avgiften med 0,4% till 1%.

dels att utskottet under mom 13 bort hemställa

att riksdagen bifaller motion 1981/82:47 yrkande 8.

9. Vinstskatt m. m. (mom. 14 i utskottets hemställan)

av Erik Wörnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Hagar Normark, Curt Boström, Bo Forslund och Anita Johansson (alla s).

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 44 som börjar med "Finansutskottet har" och slutar med "behandlade motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner de i motion 1981/82:46 framförda skälen för en vinstskatt värda beaktande. Om lönsamhetsförbättringen i näringslivet till följd av devalveringen sker alltför snabbt och innan kapacitetsutnyttjandet nått en sådan nivå att företagen börjar öka sina investeringar, skapas stor risk för att devalveringens resultat genom okontrollerad löneglidning och överefterfrågan på insatsvaror urholkas. Har denna process väl påbörjats visar bl. a. den internationella erfarenheten från 1970-talet att man mycket snabbt åter kan hamna i en ny devalveringssituation. Särskilt allvarlig är risken för vinstinflation i sådana branscher där exportintäkterna, räknat i svenska kronor, ökar mycket snabbt till följd av att försäljningen sker huvudsakligen i en valuta som skrivits upp mer än genomsnittligt gentemot kronan. Detta är fallet exempelvis i skogsindustrin som till stor del säljer i dollar. De prognoser som nu föreligger pekar på att näringslivet under 1982 kan komma att registrera en kraftig lönsamhetsförbättring. Bakom detta ligger för det första att löneavtalet för 1982 är fastlagt och innebär en låg löneökning. För det andra kan produktiviteten komma att öka kraftigt. Detta skulle medföra att arbetskraftskostnaderna per producerad enhet endast skulle öka obetydligt. För det tredje kan företagets inkomster beräknas öka med åtminstone ökningen i världsmarknadspriserna på ca 7 procent och därutöver med en del av det utrymme som devalveringen skapat. Sammantaget torde dessa faktorer leda till en snabb vinstuppgång. För att motverka att denna leder till vinstinflation bör statsmakterna bidra till att lönsamhetsförbättringen sker i kontrollerade former och just därigenom får förutsättning att bli varaktig.

Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen redan under 1982 bör vidta åtgärder för att motverka uppkomsten av en vinstinflation. Detta bör ske genom en tillfällig beskattning av de vinstökningar som kommer att registreras under 1982.

Som motionärerna framhåller bör skatt endast utgå på större vinstökningar och de medel som skatten inbringar på lämpligt sätt återföras till näringslivet. En skattesats på 20% innebär enligt utskottets mening en lämplig avvägning och utskottet tillstyrker följaktligen bifall till motion 1981/82:47 yrkande 6.

Utskottet kan däremot inte biträda yrkandena i vpk- motionen 1981/82:58 om skärpt bolagsbeskattning och om en särskild omsättningsskatt på aktier. Sådana yrkanden har under senare år i olika sammanhang avvisats

av riksdagen och någon anledning att nu inta en annan ståndpunkt i dessa frågor föreligger inte.

dels att utskottet under mom. 14 a bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:47 yrkande 6 hos regeringen begär förslag snarast om en tillfällig 20-procentig skatt på sådana vinstökningar under 1982 som överstiger 5 milj. kr. i enlighet med vad som anförts i motion 1981/82:46.

10. Skattepolitikens inriktning (mom. 16 i utskottets hemställan)

av Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson och Bo Lundgren (alla m).

Reservanterna anser

dels att i utskottets yttrande mellan avsnitten *Familjebeskattning m. m.* och *Övriga frågor* bort tas in ett nytt avsnitt av följande lydelse:

Skattepolitikens inriktning

Det torde i dag råda en mycket bred enighet om att de höga marginalskatterna i Sverige är ett centralt ekonomiskt-politiskt problem. I årets reviderade finansplan framhölls:

”En marginalskattereform är av största vikt inte endast för att minska kostnadsinflationen, stimulera till ökade arbetsinsatser, ökat sparande, och för att minska incitamenten till skatteflykt och skattefusk utan även därför att de nuvarande höga marginalskatterna har negativa verkningar också i en rad andra avseenden.”

Också OECD-sekretariatet underströk i sin Sverigerapport i år starkt de problem som hänger samman med de stigande skatterna och den höga marginalbeskattningen. T. o. m. socialdemokraterna har under de senaste åren medgivit att marginalskatterna är ett allvarligt problem.

Om man anser att marginalbeskattningen är ett centralt ekonomiskt problem och att en förutsättning för att återvinna balansen i den svenska ekonomin är att detta problem bemästras, fordrar all logik att skattepolitiken inriktas på att snabbt åvägbringa en lösning.

Utskottet vill i detta sammanhang ta upp ytterligare tre frågor med anföring till den aktuella skattepolitiska debatten och till uppgörelsen mellan socialdemokraterna samt centern och folkpartiet om skattepolitikens reformering. Det gäller inflationsskyddet av skatteskalan, rätten till underskottsavdrag och marginalskattesänkningens finansiering.

Inflationsskyddet

Det har under 1970-talet skett en kraftig skärpning av progressiviteten i inkomstskattesystemet. Detta har i främsta rummet sammanhängt med

effekterna av den ökade inflationstakten under decenniet. Nominella inkomstökningar som endast svarat mot penningvärdeförsämringen har beskattats som om de hade varit reala. Vissa justeringar i inkomstskatteskalan företogs visserligen före 1977 men huvudsakligen i de s. k. vanligaste inkomstlägena. Resultatet blev att en automatisk marginalskatteskärpning inte slog fullt ut i dessa, men skärpningen av progressiviteten blev i stället desto hårdare i inkomstlägena däröver. Eftersom de höga marginalskatterna har medverkat till att driva upp inflationstakten, har kombinationen av dessa två faktorer representerat en ond cirkel: Marginalskatterna har drivit upp inflationen som drivit upp marginalskatterna som drivit upp inflationen o. s. v.

I detta perspektiv var 1977 års beslut om införande av ett indexreglerat inkomstskattesystem 1970-talets viktigaste skattepolitiska reform.

Genom indexregleringen skärps inte skatten på en reall oförändrad inkomst oavsett hur inflationen och de nominella lönerna utvecklas. Beskattningen har knutits till inkomstens reala värde och inkomstskatteskalan justeras sålunda automatiskt med hänsyn till inflationsutvecklingen. Det betyder också att beslutade justeringar i inkomstskatteskalan syftande till att dämpa marginalbeskattningen blir bestående – de äts inte upp av inflationens verkningar.

Den modell för en begränsning av indexregleringen som nu föreslås av den särskilda expertgruppen inom budgetdepartementet innebär, att skatteskalan endast justeras med hänsyn till inflationen upp till en viss nivå, ungefär 5,5 procent. Om inflationen överstiger denna nivå, leder detta till skärpt skatt, ökade marginalskatter och skärpt progressivitet i inkomstskattesystemet. Statens skatteinkomster skulle kort sagt tillåtas öka på skattebetalarnas bekostnad så snart statsmakterna misslyckas med att hålla inflationstakten under 5,5 procent per år. Tanken bakom en sådan ordning är sannolikt bl. a. att den skatteskärpning som inträder vid en snabbare inflation än 5,5 procent skulle medverka till att dämpa efterfrågan i samhället och därmed verka återhållande på inflationsutvecklingen. 1970-talets erfarenhet är dock att skärpta marginalskatter inte fungerar på detta sätt. De begränsar incitamenten till ökade arbetsinsatser och skapar kompensationskrav som accelererar inflationen och verkar i övrigt destabiliserande på ekonomin. Vid en inflationsutveckling som är mera sannolik skulle en begränsning av indexregleringen av detta slag relativt snabbt undergräva resultatet av en skattereform syftande till att begränsa marginalskatten till 50 procent för flertalet inkomsttagare.

Efter 10 år skulle resultatet av marginalskattereformen vara i stort sett upphävt. Vi skulle kort sagt, om inflationen inte bemästras, gå mot en ny period av ökad progressivitet och skärpta marginalskatter.

En begränsning av indexregleringen står enligt utskottets mening i direkt motsättning till den typ av åtgärder som erfordras för att långsiktigt återställa balansen i den svenska samhällsekonomin och bör därför inte genomföras.

Underskottsavdragen

Moderata Samlingspartiet har i sin motion 1980/81:2188 med anledning av årets kompletteringsproposition relativt utförligt utvecklat kritiken mot en begränsning av rätten till underskottsavdrag. I denna erinrades inledningsvis om att den s. k. Kleppe-modellen – förebilden till det aktuella förslaget om avdragsbegränsningar – lagts på hyllan i sitt hemland Norge med hänsyn till dess tekniska och rättsliga komplikationer. Det framhölls vidare att det i och för sig är sant att nuvarande avdragsregler i kombination med hög inflation och höga marginalskatter skapat problem från rättvisesynpunkt och från samhällsekonomisk synpunkt, men att man till betydande del kommer till rätta med dessa problem genom en sänkning av marginalskatterna. Vidare underströks, att det intryck som kan ha skapats i debatten, att en begränsning av rätten till underskottsavdrag egentligen bara skulle beröra en mycket liten grupp s. k. nolltaxerare, är i grunden falsk. Den skulle – direkt eller indirekt – beröra en mycket stor grupp medborgare.

En begränsning av underskottsavdragen kommer att leda till att ytterligare skattebetalare i stället för att få sänkt skatt i samband med en marginalskattereform får sin skatt skärpt.

En effekt av avdragsbegränsningarna skulle bli ett betydande prisfall på småhusmarknaden och detta i sin tur skulle negativt påverka småhusbyggnadet och bl. a. den industri som ägnar sig åt tillverkning av prefabricerade småhus. Avdragsbegränsningen kan i en rad andra hänseenden förväntas få negativa effekter för näringslivet. Inte minst gäller detta effekterna för nyföretagandet.

Det förslag om underskottsavdragen som lagts fram bör enligt utskottets mening på ingen punkt föranleda någon revidering av den bedömning som gjordes i ovannämnda motion. Utvecklingen har tvärtom understrukit det ansvarslösa i att binda sig för en lösning av det aktuella slaget utan att vara fullt på det klara över konsekvenserna. Redan under de månader som förflutit har man kunnat bevittna ett kraftigt prisras på småhusmarknaden. Människor som av en eller annan anledning varit tvungna att sälja sina egna hem har i många fall gjort kapitalförluster på 10 000-tals eller 100 000-tals kronor. Det är i dagsläget knappast möjligt att avyttra ett nyproducerat småhus till ett pris som svarar mot byggkostnaden. Följaktligen minskar småhusbyggandet kraftigt.

Det finns också anledning att uttrycka stor oro för de effekter som skulle kunna bli följden också för företagsamheten – särskilt mindre och medelstora företag. Inte minst skulle de risker som är förenade med nyföretagande öka betydligt. Reformen skulle alltså motverka det ökade företagande som är högst angeläget att det kommer till stånd för att vi skall komma till rätta med vårt lands långsiktiga problem. Det vore sålunda också i detta perspektiv högst olyckligt om de föreslagna avdragsbegränsningarna genomfördes.

Promsfinansiering m. m.

Enligt förslaget till skatteomläggning skall finansiering ske genom införandet av s. k. produktionsfaktorskatt eller genom en höjning av arbetsgivaravgifterna. En central invändning mot att en framtida skatteomläggning finansieras med höjda arbetsgivaravgifter eller höjd produktionsfaktorskatt är att detta skulle stå i motsättning till strävandena att upprätthålla den i förhållande till omvärlden gynnsamma kostnadsutveckling, som är en förutsättning för en återvunnen ekonomisk balans. En sådan finansiering skulle medverka till att undergräva resultatet av den genomförda devalveringen. Det görs visserligen gällande att en produktionsfaktorskatt skulle "överbältras bakåt" som det brukar heta men 1970-talets entydiga erfarenhet är dock att höjda arbetsgivaravgifter – och arbetsgivaravgifter är en produktionsfaktorskatt – leder till höjda kostnader i förhållande till omvärlden.

Tanken på en produktionsfaktorskatt står också i övrigt i motsättning till långsiktiga stabiliseringspolitiska mål. Att ökade investeringar och därvidlag särskilt ökade industriinvesteringar är av vital betydelse för att stärka vårt lands produktionsskapacitet och därmed möjligheterna att åstadkomma den ökade produktion som återställd balans förutsätter, torde det råda en bred enighet om. En produktionsfaktorbeskattning innebär emellertid jämfört med nuläget en ökad beskattning av investeringar och är sålunda – allt annat lika – ägnad att minska i stället för att öka dessa.

Frågan om en kommande skatteomläggningsfinansiering har också betydelse i debatten om begränsningar av rätten till underskottsavdrag. Som redovisats i det föregående skulle en avdragsbegränsning leda till att en betydande grupp inkomsttagare drabbas av skärpt skatt i samband med en skatteomläggning – i vissa fall också skärpt marginalsatt. Samma inkomsttagare kommer naturligtvis därtill att få vara med och bära bördan av en produktionsfaktorskatt eller höjda arbetsgivaravgifter i form av en svagare real löneutveckling eller höjda priser. Det har dessutom sagts att vissa inkomsttagare i samband med en marginalsattereform får acceptera en mindre framtida löneökning än andra grupper med hänsyn till de skattesänkningar som skett. Resultatet av uppgörelsen kan då bli en tredubbel merbelastning i förhållande till nuläget:

- skärpt i stället för sänkt skatt;
- minskad reallön till följd av en produktionsfaktorskatt;
- minskade löneökningar i förhållande till andra grupper.

Detta är orimligt.

Varaktig skattereform

Sverige behöver en varaktig skattereform. Den måste innehålla marginalsattesänkningar så att den helt dominerande delen heltidsarbetande har högst 50 procents marginalsatt. I det fall man bedömer att den köp-

kraftspåspädning, som blir följden av marginalsattesänkningen, inte kan accepteras bör den motverkas genom besparingar i de offentliga utgifterna. Reformen förutsätter ett bibehållet inflationssskydd av skatteskalan.

dels att utskottet under mom. 16 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:8 yrkande 3 ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skattepolitikens inriktning.

Lagförslagen (mom. 17 i utskottets hemställan)

11. av Erik Wärnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Hagar Nor-mark, Curt Boström, Bo Forslund och Anita Johansson (alla s).

Reservanterna anser att – under förutsättning av bifall till reservationerna 1, 2, 5, 6 och 8 – mom. 17 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

17. att riksdagen

A. avslår de i propositionen framlagda förslagen till

a. lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt

b. lag om ändring i skogskontolagen (1954:142)

c. lag om ändring i lagen (1980:456) om insättning på tillfälligt vinstkonto.

B. antar de i propositionen framlagda förslagen till

a. lag om ändring i kommunalskattelagen med den ändringen att 52 § 1 mom. erhåller följande som reservanternas förslag be-tecknade lydelse:

Utskottets förslag

Reservanternas förslag

52 §

1 mom. Äkta makar – – – sin inkomst.

Har vid – – – andra kommuner.

Underskott å – – – samma slag.

Avdrag, som – – – där angives.

Avdrag enligt 50 § 2 mom. fjärde stycket beräknas för vardera ma-ken för sig utan hänsyn tagen till andra makens inkomst. *I fråga* om jämkning av avdraget enligt be-stämmelserna i punkt 2 femte stycket av anvisningarna till 50 § skall för vardera maken beaktas värdet av hälften av makarnas sam-manlagda skattepliktiga förmögen-het. Vid jämkning som nu sagts skall vidare bortses från sådan för-mögenhet, som enligt 8 § lagen (1947:577) om statlig förmögen-

Avdrag enligt 50 § 2 mom. fjärde stycket beräknas för vardera ma-ken för sig utan hänsyn tagen till andra makens inkomst. *Fråga* om jämkning av avdraget enligt be-stämmelserna i punkt 2 femte stycket av anvisningarna till 50 § prövas dock med hänsyn till värdet av makarnas sammanlagda skatte-pliktiga förmögenhet. Vid jämkning som nu sagts skall bortses från så-dan förmögenhet, som enligt 8 § la-gen (1947:577) om statlig förmö- genhetsskatt skall räknas in i den

*Utskottets förslag**Reservanternas förslag*

hetsskatt skall räknas in i den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet.

skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet.

b. lag om ändring i taxeringslagen med den ändringen att 22 § 3 mom. erhåller följande som reservanternas förslag betecknade lydelse:

*Utskottets förslag**Reservanternas förslag*

22 §

3 mom. Skattskyldig, som ----- eller vårdbidrag.

Bestämmelserna i första stycket gäller *inte* om den skattskyldiges make är skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration, om den skattskyldige har varit bosatt i riket endast en del av beskattningsåret eller om garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för honom. *Bestämmelsen gäller inte heller i fråga om ogift skattskyldig om hans skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstiger 90 000 kronor och i fråga om gift skattskyldig om makarnas gemensamma skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstiger 180 000 kronor.*

Bestämmelserna i första stycket *gälla icke* om den skattskyldiges make är skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration, om den skattskyldige har varit bosatt i riket endast en del av beskattningsåret, *om han har skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstigande 90 000 kronor* eller om garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för honom. *I fråga om makar gälla bestämmelserna i 1 mom. tredje stycket såvitt avser förmögenhet.*

C. att riksdagen antar följande

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1946: 324) om skogsvårdsavgift**

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1946: 324) om skogsvårdsavgift skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Förelagen lydelse

1 §

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1946: 324) om skogsvårdsavgift skall ha nedan angivna lydelse.

1 §

Den, för vilken vid taxering till kommunal inkomstskatt såsom skattepliktig inkomst upptagits garantibelopp för jordbruksfastighet,

Den, för vilken vid taxering till kommunal inkomstskatt såsom skattepliktig inkomst upptagits garantibelopp för jordbruksfastighet,

Nuvarande lydelse

som vid fastighetstaxering åsatts delvärdet skogsbruksvärde, skall betala skogsvårdsavgift. Avgiften utgör för varje beskattningsår *sex promille* av skogsbruksvärdet.

Har garantibeloppet ----- skogsvårdsavgift jämkas.

Skogsvårdsavgift utgår ----- hela krontal.

Föreslagen lydelse

som vid fastighetstaxering åsatts delvärdet skogsbruksvärde, skall betala skogsvårdsavgift. Avgiften utgör för varje beskattningsår *en procent* av skogsbruksvärdet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången vid 1983 års taxering. Till den del beskattningsåret omfattar tid före den 1 januari 1982 beräknas avgiften dock alltså enligt äldre bestämmelser.

- D. att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till
- a. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
 - b. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt,
 - c. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
 - d. lag om ändring i lagen (1958:295), om sjömansskatt,
 - e. lag om ändring i lagen (1980:1047) om skattereduktion för aktieutdelning.

12. av Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson och Bo Lundgren (alla m).

Reservanterna hemställer – under förutsättning av bifall till reservationerna 3 och 7 –

att riksdagen

- a. antar utskottets förslag under mom. 17 med den ändringen att 10 § lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt erhåller lydelse:

10 §

1 mom. Statlig inkomstskatt utgår för fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser med viss i särskild ordning bestämd procent av nedan angivna grundbelopp.

Grundbeloppet utgör:

när beskattningsbar inkomst icke överstiger 4 basenheter enligt lagen (1977:1071) om basenhet enligt 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt:

2 procent av den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger 1 basenhet;

när beskattningsbar inkomst överstiger

4 men icke	7 basenheter:	grundbeloppet för	4 basenheter och	4% av återstoden:
7	8	:	7	9%
8	9	:	8	14%
9	10	:	9	22%
10	11	:	10	25%
11	12	:	11	26%
12	13	:	12	28%
13	14	:	13	32%
14	15	:	14	35%
15	16	:	15	40%
16	17	:	16	40%
17	20	:	17	44%
20	30	:	20	49%
30 basenheter	:	:	30	54%

Ändå att statlig inkomstskatt skall uttagas med mer än 100 procent av grundbeloppet, må likväl icke den å någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande skatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 58 procent av denna inkomstdel.

Med familjestiftelse avses i denna lag stiftelse, som enligt de för densamma gällande stadgar har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen.

b. antar följande

Förslag till lag om ändring i lagen (1981:341) om extra avdrag för vissa skogsuttag.

Härigenom föreslås att 2 § lagen (1981:342) om extra avdrag skall ha nedan angivna lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 § Det extra avdraget utgör summan av

Det extra avdraget utgör summan av tio procent av summan av köpeskillingen för skog som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt och av köpeskillingen för avytttrade skogsprodukter och av saluvärdet av skogsprodukter som har tagits ut för förädling i egen rörelse.

a) fem procent av köpeskillingen för skog som har avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

b) tre procent av köpeskillingen för avytttrade skogsprodukter samt

c) tre procent av saluvärdet av skogsprodukter som har tagits ut för förädling i egen rörelse.

Avdrag beräknas dock endast på sådan intäkt som hänför sig till tiden den 1 januari 1981—den 30 juni 1983.

Avdrag beräknas dock endast på sådan intäkt som hänför sig till tiden den 1 januari 1981—den 30 juni 1983.

Denna lag träder ikraft en vecka efter den dag då lagen enligt uppgift på den har kommit ut från trycket i Svensk författningssamling.

Särskilda yttranden

1. Utformningen i övrigt av skatteskalan (mom. 4 i utskottets hemställan)

av Erik Wärnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Hagar Normark, Curt Boström, Bo Forslund och Anita Johansson (alla s) anför:

Det i propositionen framlagda förslaget till statsskatteskala för inkomståret 1982 innebär i princip oförändrade marginalskatter. Vi har därför ingenting att erinra mot skatteskalans tekniska utformning. Däremot vill vi erinra om att vi i vår partimotion 1981/82:46 anvisat ett system för att bryta upp den automatiska indexregleringen och i stället genomföra en måttligare anpassning av skatteskalorna genom en användning av skalor som uttrycks med hjälp av basenheten. Vi ställer för dagen inte något särskilt yrkande i fråga om skatteskalan.

2. Anhörigvård m. m. (mom. 7 i utskottets hemställan)

Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson och Bo Lundgren (alla m) anför:

Sven Johansson (c) hemställer i motion 1980/81:671 att riksdagen hos regeringen begär förslag om regler som medger rätt att göra avdrag vid inkomstskattetaxeringen för kostnader för privat barntillsyn. Motionen överensstämmer delvis med tidigare väckta moderata motioner om rätt för småbarnsföräldrar att göra avdrag för sådana styrkta och nödvändiga barntillsynskostnader, som är en nödvändig förutsättning för föräldrarnas förvärvsarbete. Då motionsyrkandet är begränsat till avdragsrätt för privata barntillsynskostnader har vi emellertid inte kunna ställa oss bakom det. Enligt vår mening bör avdragsrätten omfatta såväl privata barnomsorgskostnader som kostnader för kommunal barnomsorg. Föräldraavgifterna skulle då kunna höjas i motsvarande mån och behovet av statliga och kommunala bidrag till den kommunala barnomsorgen minska. Valfriheten inom familjepolitiken skulle därigenom öka. En välkommen bieffekt blir dessutom en bättre skattekontroll avseende utbetald ersättning för barntillsyn.

Finansutskottets yttrande

1981/82: 1 y

över proposition 1981/82:30 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m., i vad avser bilaga 4 Budgetdepartementet jämte motioner

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 7 oktober 1981 beslutat bereda finansutskottet tillfälle att yttra sig över i bilaga 4 till proposition 1981/82:30 framlagda förslag till ekonomisk-politiska åtgärder jämte motioner.

Utskottet vill anföra följande.

De bedömningar av den svenska ekonomins och statsbudgetens utveckling på något längre sikt som regering och riksdag gjorde i våras visade eftertryckligt på det svåra läge vi befinner oss i (prop. 1980/81:150, FiU 1980/81:40). Industrisektorn i vår ekonomi måste expandera kraftigt under de närmaste åren om vi inom överskådlig tid skall nå jämvikt i vår bytesbalans. Samtidigt måste den offentliga utgiftsexpansionen hejdas.

Ett arbete i denna riktning har inletts. Taktens i den kommunala konsumtionsökningen har kraftigt gått ned och statens egen efterfrågan på reala resurser väntas minska såväl i år som nästa år. Åtagandena inom socialförsäkringssystemet har i vissa hänseenden begränsats. En rad åtgärder har vidtagits eller förbereds som syftar till att förbättra näringslivets produktionsförmåga. Några redovisas i den nu föreliggande propositionen.

Oförvållat tar det emellertid viss tid innan de gynnsamma effekterna av en sådan politik kan avläsas i ökad produktion och förbättrad yttre och inre balans. Den åtstramning av den inhemska efterfrågan som inleddes med beslutet vid det urtima riksmötet hösten 1980 har tillsammans med återhållsamma löneavtal 1981–1982 skapat förutsättningar för en exportledd expansion. Utvecklingen under loppet av år 1981 har emellertid varit en besvikelse. Den svaga internationella konjunkturen och utvecklingen på de internationella kapital- och valutamarknaderna har inte möjliggjort den eftersträlvade exportledda tillväxten. I det läget blev åtgärder för att förbättra den svenska industrins konkurrensläge oundvikliga.

Enligt utskottets uppfattning ger nedskrivningen av den svenska kronan den 14 september svensk industri en möjlighet att stärka sin position såväl på utlandsmarknaderna som på hemmamarknaden. Den positiva effekten förstärks av att den tyska marken därefter har skrivits upp. Men en förutsättning för att förbättringen skall komma till stånd är att företagen kan hålla kostnadsutvecklingen under kontroll. För de allra flesta företag som arbetar i utländsk konkurrens är den svenska marknaden den ojämförligt största. I ett perspektiv där den internationella efterfrågan är matt men en uppgång allmänt väntas är det viktigt att efterfrågan inom landet är

återhållsam. Det har den varit under år 1981 och förutses komma att bli också under 1982. Det är emellertid inte tillrådligt att låta den inhemska efterfrågan bli alltför svag. Föreslagna skattesänkningar skall ses i det perspektivet. Efter devalveringen skulle enligt regeringens bedömning i propositionen den privata konsumtionen minska med hela 3% jämfört med 1981 års konsumtionsnivå om inga motverkande åtgärder vidtas. Då är att märka att konsumtionen redan i år väntas minska med 1,5%.

En viktig förutsättning för att devalveringens positiva effekter skall kunna tas till vara är att den allmänna pris- och kostnadsutvecklingen kan hållas i schack. Det är därför önskvärt att inte prisklausulen i löneavtalen utlöses. Devalveringen höjer priserna på importerade varor och därmed prisnivån. Räntesänkningen den 14 oktober sänker prisnivån, men inte tillräckligt för att hålla den totala prisstegringen december 1980–december 1981 under pristaket i avtalen. I ett sådant läge föreligger motiv för ytterligare åtgärder, t. ex. en sänkning av *mervärdesskatten*. För löntagarna är det givetvis en fördel om avtalens prisklausul inte överskrids redan av det skälet att avtalskonstruktionen inte ger full kompensation för sådana prisstegringar. För företagen och för svensk ekonomi är det en given fördel om kostnaderna kan hållas nere så att de svenska företagens konkurrenskraft stärks.

Även en annan omständighet måste emellertid beaktas när man avgör om och i så fall hur mycket mervärdesskatten skall sänkas. En sänkt mervärdesskatt innebär ett betydande inkomstbortfall för staten. Varje procentenhets reducering av momspålägget betyder ca 1 500 milj. kr. i inkomstbortfall. En sänkning av den indirekta skatten måste därför vara mycket angelägen för att kunna motiveras i nuvarande statsfinansiella läge.

Med nuvarande konjunktursikter har utskottet vid en vägning av de skilda synpunkterna för och emot funnit att starka skäl talar för en sänkt mervärdesskatt. Diskontosänkningen i oktober månad liksom prisutvecklingen i övrigt sedan regeringen offentliggjorde innehållet i åtgärdsprogrammet talar dock för att mervärdesskattesänkningen inte behöver bli så omfattande som planerat. En sänkning från nuvarande mervärdesskattesats om 23,46% räknat som pålägg på varans pris exklusive skatt till 21 1/2% torde vara tillräcklig för att avtalens indexklausul skall klaras med viss marginal och för att ge viss stimulans till efterfrågan inom landet.

Med en sådan begränsad sänkning av mervärdesskatten minskar riskerna för att stimulans effekten blir för kraftig. Den uppgång i den internationella efterfrågan som i det föregående ansetts sannolik torde knappast ge sig till känna under det närmaste halvåret. När uppgången på exportmarknaderna kommer, bör den efterfrågeökningen tillgodoses genom att i takt härmed omfattande besparingar sätts in som drar ned resursanspråken inom landet. Vilka besparingar det därvid kan bli fråga om återkommer utskottet till i det följande.

Sänkningen bör genomföras snarast möjligt och innan prismätningen äger rum i december månad, eftersom det är den uppmätta prisnivån i december månad som avgör om någon mer betydande kompensation skall utgå enligt avtalen.

Förslaget i propositionen om obligatorisk avsättning till *särskilda vinstfonder* godtas i motion 57 (vpk) under förutsättning att avsättningarna kombineras med samhälleligt och fackligt inflytande över hur medlen används (yrkande i motion 58). I motion 8 (m) avvisas förslaget med hänvisning till att näringslivets lönsamhet under lång tid legat på en alltför låg nivå. Också i motion 46 (s) avvisas förslaget men i stället föreslås att en särskild *vinstskatt* om 20% tas ut på vinstökningar under år 1982 som överstiger 1981 års nivå med 5 milj. kr. (yrkande i motion 47).

Såvitt nu kan bedömas bör företagen kunna förbättra sin lönsamhet under år 1982. Enligt preliminära kalkyler väntas driftsöverskottet i tillverkningsindustrin exkl. varv som andel av förädlingsvärdet komma att överstiga den nivå som uppnåddes åren 1979–1981 med 1/3. Den nivå som i så fall skulle uppnås är likväl inte högre än vad som uppnåddes medelgoda år under tidigare konjunkturfaser och den är väsentligt lägre än under det s. k. övervinståret 1974. Inom vissa branscher kommer vinstläget att fortsätta att vara mycket pressat. Allmänt gäller att vinstnivån inom industrin och den avkastning som erhålles på nysatsat kapital behöver öka för att näringslivet skall kunna dra till sig erforderligt riskkapital och för att investeringsuppgången skall komma till stånd. Möjligheterna att höja utdelningen på aktier bör därför inte i onödan begränsas. Mot den angivna bakgrunden skulle i synnerhet en extra vinstskatt kunna uppfattas som att vinstnivån i svensk industri nu nått en alltför hög nivå medan i själva verket vinstnivån inom tillverkningsindustrin alljämt måste betraktas som otillräcklig, särskilt mot bakgrund av att företagen har bakom sig en lång period av helt otillräcklig lönsamhet.

Med det anförda avstyrker utskottet från sina utgångspunkter såväl förslaget i propositionen om särskild avsättning till vinstfonder som det socialdemokratiska förslaget till särskild skatt på vinstökningar.

Av det nu sagda framgår att utskottet inte heller kan tillstyrka förslaget i motion 58 om omsättningskatt på aktier. Förslaget skulle motverka aktie-
marknadens förmåga att dra till sig riskvilligt kapital.

Vad gäller förslaget i propositionen om förlängning av tiden för nu gällande *investeringsavdrag för byggnader* i näringslivet har finansutskottet inga erinringar häremot. Näringslivets fasta investeringar behöver främjas och byggmarknaden behöver den stimulans som kan uppkomma härigenom.

Vad gäller förslaget till omläggning av nuvarande system för *investeringsavdrag för inventarier* vill utskottet anföra följande.

Betydande enighet synes råda om att avdrag för anskaffning av inventarier bör ges även för tiden efter att nuvarande period för rätt till avdrag löpt ut vid årsskiftet. I propositionen föreslås en omläggning av systemet så att avdrag i fortsättningen skall kunna göras direkt i samband med mervärdeskatteuppbörden. Det nya systemet skulle få utnyttjas redan under fjärde kvartalet innevarande år för de företag som så önskar.

I den socialdemokratiska motionen 47 (motivering i motion 46) föreslås dock en förlängning under 1982 av nu gällande regler.

Det nya system som redovisas i propositionen innebär att företagen likviditetsmässigt kan tillgodogöra sig avdraget redan i samband med investeringen och inte som nu vid beskattningen långt senare. Vid övergången till det nya systemet förbättras således företagssektorns likviditet jämfört med om nuvarande regler får fortsätta att gälla. Utskottet ser det som en väsentlig fördel. För många företag är en sådan likviditetsförbättring angelägen och kan ha betydelse för företagets investeringsbenägenhet. Det gäller bl. a. företag som av ett eller annat skäl inte kan förväntas redovisa vinst för det år då rätt till avdrag föreligger. Psykologiskt kan de positiva verkningarna av det nya systemet bli betydande. Genom att avdraget knyts till mervärdeskatteredovisningen avgränsas investeringsstödet i högre grad än med nuvarande system till den konkurrensutsatta delen av näringslivet. Utskottet noterar i sammanhanget att subventionsnivån sänkts något för att motverka den räntevinst som uppkommer för företagen i det nya systemet. Med det anförda tillstyrker utskottet från sina utgångspunkter det nya systemet för investeringsavdrag för inventarier.

Vad utskottet här anför innebär ett avstyrkande också av förslaget att införa en skatt på företagens likviditet som förts fram i motion 58 (vpk).

Det finns enligt utskottets mening anledning uppmärksamma ett par ytterligare effekter som uppkommer vid övergången till det nya systemet för investeringsavdrag. Baksidan av den förbättrade likviditetssituationen för företagen är att staten förlorar inkomster tidigare än i nu gällande system. Vid övergången mellan det gamla och nya systemet kommer därtill de båda systemen att gälla parallellt och inkomstbortfallet i statens budget blir under en period dubbelt. Vidare bör uppmärksammas att kostnaderna för avdraget i det nya systemet kommer att helt belasta staten medan kostnaden för nu gällande system belastat även kommunernas intäkter, något som f. ö. föga uppmärksammades när nu gällande regler fastställdes hösten 1980 (jämför FiU 1980/81:5 y). Denna lättnad för kommunerna torde komma att noteras i de kontinuerliga överläggningar som äger rum mellan staten och de båda kommunförbunden.

Vad gäller slopandet av den *särskilda skattereduktionen* har utskottet redan i våras ställt sig bakom att denna minskas, nämligen den del som motsvarar höjningen av det kommunala grundavdraget från 6000 kr. till 7000 kr. Med anledning härav beslutade riksdagen att förskottsutbetal-

ningen av kommunalskattegraden år 1982 skulle beräknas efter ett korrigerat skatteunderlag. Det skulle beräknas som om grundavdraget var 7000 kr. i stället för 6000 kr. I propositionen föreslås nu att det kommunala grundavdraget skall vara 7500 kr. Det innebär att det kommunala skatteunderlaget som kommunalskatterna beräknas efter kommer att skilja sig från det underlag som kommuninvånarna taxeras för. Utskottet förklarade sig i det sammanhanget också positivt till tanken att förändringar i den kommunala beskattningen så snart som möjligt skulle få slå igenom på utbetalningar av kommunalskattegraden. Det kan konstateras att om förändringar görs i det underlag som ligger till grund för förskottsutbetalningar och dessa inte överensstämmer med faktiska förändringar som görs i skatteunderlaget kommer de avvikelser som uppstår att regleras vid slutregleringen två år senare. Detta kan försvåra överblicken av de ekonomiska relationerna mellan staten och kommunerna och möjligheten att planera den kommunala verksamheten.

De av regeringen föreslagna *besparingarna*. i propositionen redovisade för helår, uppgår enligt utskottets beräkningar till ca 2,3 miljarder kronor räknat i effekt på statsbudgeten budgetåret 1982/83.

Ytterligare utgifter föreslås i regeringens åtgärdsprogram endast på ett par punkter. Ökade bidrag till skogsvård föreslås. Förslag till finansiering kommer att läggas fram senare. I fråga om medlen till ytterligare arbetsmarknadspolitiska insatser gäller dessa innevarande budgetår och tynger dessutom inte långsiktigt statsbudgeten.

Som redovisats i det föregående föreslår moderata samlingspartiet i nu aktuella motioner konkreta besparingar utöver regeringens förslag, som motionärerna bedömer skulle vid fullt genomslag minska statsutgifterna eller socialförsäkringskostnaderna med en knapp miljard. I den socialdemokratiska motionen avvisas en rad av de i propositionen föreslagna besparingarna. Härtill kommer ökade utgifter för bl. a. höjda barnbidrag samt – vad gäller budgetåret 1981/82 – ytterligare medel för arbetsmarknadspolitiska insatser.

Enligt utskottets mening är det ytterligt önskvärt att riksdagen redan nu i höst beslutar om avsevärda besparingar i statsbudgeten så att dessa får verkan så snart som möjligt under 1982. Att mervärdeskattesänkningen föreslås få mindre omfattning än i regeringens förslag minskar enligt utskottets mening på intet sätt behovet av besparingar. Besparingarna är långsiktigt och strukturellt motiverade och i enlighet med av riksdagen uttalade mål för budgetpolitiken.

Med det anförda tillstyrker utskottet omfattningen av de sparåtgärder som föreslås i propositionen och som fått stöd i motionen från moderata samlingspartiet. Utskottet kan däremot inte tillstyrka omfattande nya utgifter, exempelvis höjda barnbidrag och studiebidrag så som föreslås i den socialdemokratiska motionen. Det bör noteras att förslaget härom ingår i

ett alternativ där man helt avvisar tanken på sänkt mervärdeskatt. Sänkt mervärdeskatt har självklart gynnsamma verkningar på barnfamiljernas ekonomi. Det bör också erinras om att behovet av arbetsmarknadspolitiska insatser minskar om efterfrågan inom landet stimuleras genom att mervärdeskatten sänks, jämfört med om ingen sänkning sker.

Vad slutligen gäller de av moderata samlingspartiet framförda ytterligare besparingarna med verkan redan från nyåret finner utskottet det svårt att på detta stadium bedöma i vilken utsträckning de framförda förslagen kan beredas i sådan takt att de kan träda i kraft redan vid årsskiftet. Den fortsatta beredningen i utskotten får klargöra detta.

Förutsatt att riksdagen vid den fortsatta behandlingen ställer sig bakom de riktlinjer för den ekonomiska politiken som utskottet uttalat sig för och att samtliga de i propositionen framförda förslagen till besparing godkänns, kommer de budgetmässiga verkningarna att bli en förstärkning av budgeten med drygt 3 miljarder kronor jämfört med vad som skulle följa av propositionen. Saldoförsämringen skulle stanna vid ca 700 milj. kr. (tabell 1).

Tabell 1. Budgeteffekt enligt utskottets förslag till riktlinjer

Förändring av	bå 1981/82	bå 1982/83
Inkomster	-2 000	-2 000
Utgifter	300	-1 300
Saldo	-2 300	- 700
Förändring i förhållande till prop.	+ 600	+3 300

I detta sammanhang finns det anledning att något beröra sambandet mellan de nu aktuella åtgärderna och det *sparmål* för budgetåret 1982/83 som riksdagen fastställde vid behandlingen av kompletteringspropositionen i våras. Sparmålet borde enligt propositionen uppgå till minst 12 miljarder kronor. Föredraganden anförde att sparmålet t. v. dock borde vara preliminärt. Den slutliga prövningen av målet borde ske inom ramen för den gängse budgetprocessen och med de bedömningar som då skulle föreligga. Därvid skulle också en avstämning göras gentemot åtgärder som kunde bli aktuella på budgetens inkomstsida. Riksdagen ställde sig bakom det så formulerade sparmålet.

Som framgått av redogörelserna i det föregående påverkas kalkylerna för statsbudgetens utveckling under ett budgetår av en rad från tid till annan skiftande omständigheter, bl. a. ändringar i konjunkturläget som ger utslag i förändrade kalkyler för statsinkomsterna. Också utgifterna kan komma att påverkas av tillfälliga faktorer som exempelvis utgifter för sysselsättningspolitiken. Kvar står att besparingsarbetet kraftfullt och målmedvetet måste inriktas mot att begränsa statsutgifterna genom faktiska

besparingar i från år till år löpande utgifter. De totala besparingarna skall vara 12 miljarder kronor i enlighet med vad som tidigare uttalats.

Stockholm den 2 november 1981

På finansutskottets vägnar

ERIC ENLUND

Närvarande: Eric Enlund (fp), Kjell-Olof Feldt (s), Lars Tobisson (m), Rolf Rämngård (c), Paul Jansson (s), Arne Gadd (s), Bo Siegbahn (m), Per-Axel Nilsson (s), Karl-Anders Petersson (c), Anita Gradin (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Olle Wästberg i Stockholm (fp) och Paul Grabö (c).

Avvikande mening

Kjell-Olof Feldt, Paul Jansson, Arne Gadd, Per-Axel Nilsson, Anita Gradin, Roland Sundgren och Christer Nilsson (alla s) anser att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

Utvecklingen under 1981 har inneburit en ytterligare fördjupning av de grundläggande balansbrister som utmärker den svenska ekonomin. Underskottet i utbytet med utlandet, ett alltmer svårkontrollerat statligt budgetunderskott, hög inflation, fallande investeringar och en på sista tiden snabbt stigande arbetslöshet är den ekonomiska krisens mera påtagliga yttringar. Under loppet av 1981 har därtill ovanpå de strukturellt betingade obalanserna lagrats följderna av en internationell lågkonjunktur.

De ekonomisk-politiska förslag (prop. 1981/82: 30) som sent omsider förelagts riksdagen innebär att

1) den svenska kronan devalverades med 10 procent per den 14 september,

2) de prishöjande effekterna av devalveringen avses bli motverkade av en sänkning av mervärdeskatten från 23,46 procent till 20 procent per den 1 november. De angivna syftena med denna skattesänkning är dels att undvika en utlösning av de gällande löneavtalens prisklausul för innevarande år, dels att motverka en alltför stark nedgång i inhemsk efterfrågan som annars sägs bli följden av devalveringen,

3) den ytterligare försvagning av budgeten som momssänkningen medför skall balanseras av sparåtgärder och skattehöjningar. För budgetåret 1981/82 uppgår dessa emellertid endast till 1,5 miljarder kr., medan de ökade utgifterna och minskade inkomsterna beräknas till 4,4 miljarder kr., varför nettoeffekten av paketet är en försvagning av budgeten med knappt 3

miljarder kr. För budgetåret 1982/83 beräknas budgetförsvagningen uppgå till 4 miljarder kr.

Utskottet bedömer den genomförda *devalveringen* som helt oundviklig med hänsyn till att den borgerliga politiken medfört att vi under de senaste två åren haft en väsentligt högre inflationstakt än våra viktigaste konkurrensländer. Devalveringen är ett fullbordat faktum och kan inte göras ogjord. Den grundläggande fråga som den ekonomiska politiken ställs inför i och med devalveringen är huruvida denna görs till startpunkten för en ny och lägre inflationstrend i Sverige eller om devalveringen endast blir ytterligare en anhalt på den väg som innebär fortsatt snabb urholkning av penningvärdet.

Vidare kan konstateras att de ekonomisk-politiska åtgärder, som åtföljer devalveringen, medför att den realinkomstminskning som devalveringen syftar till, vältras över dels på de grupper som drabbas av de statliga utgiftsnedskärningarna, i första hand pensionärerna, dels på den statliga budgeten som ytterligare försvagas. Detta i sin tur innebär endast att realinkomstminskningen tillfälligt uppskjuts. Detta sker antingen genom att den ökade inflation som budgetförsämringen förorsakar urgröper realinkomsterna eller genom senare skattehöjningar för att täcka budgetförsämringen.

De två huvudsakliga motiv som anförts för den föreslagna sänkningen av *mervärdesskatten* är dels att en utlösning av prisklausulen i det gällande tvååriga löneavtalet skall undvikas, dels att den inhemska efterfrågan skulle behöva hållas uppe.

Utskottet noterar att det i prop. 1981/82: 30 inte görs någon beräkning av hur stor konkurrenskraftsförsämringen skulle bli om mervärdesskatten inte sänks. I motion 46 har denna konkurrenskraftsförsämring beräknats till mindre än en halv procent, vilket är mindre än hälften av den konkurrenskraftsförbättring, som till följd av den västtyska D-markens appreciering, skett efter det att det ekonomiska åtgärds paketet presenterades.

I propositionen anges en förmodad expansion av den inhemska efterfrågan till följd av en utlösning av prisklausulen som skäl för att genom en momssänkning förhindra en dylik. I detta avseende bygger propositionen på ett felaktigt antagande, eftersom prisklausulens konstruktion är sådan att löntagarna endast kompenseras till 2/3 för den inträffade inflationen. En inflationstakt som är högre än den i prisklausulen stipulerade leder med andra ord till att de reala disponibla inkomsterna minskas, inte ökas.

Mot bakgrund av detta – felaktiga – resonemang framstår momssänkningen med dess *ökning* av de reala disponibla inkomsterna och stimulans av inhemska efterfrågan som svårförståeliga. I propositionen anges också att man med momssänkningen skall undvika en utlösning av klausulen under 1982. Utskottet noterar emellertid att KI:s prognos – som innebär att prisklausulen överskrids – motsäger denna bedömning.

Det andra argumentet för momssänkningen är att man vill undvika en alltför kraftig nedpressning av efterfrågan och produktionen. De – mer realistiska – prognoser för den privata konsumtionen, som konjunkturinstitutet gjort, tyder emellertid på att nedgången i privat konsumtion även utan en momssänkning inte skulle behöva bli så stark som regeringen antagit. Det har också anförts att mervärdeskattesänkningen skulle vara nödvändig för att undvika en alltför stark nedgång i produktionen. Som påvisas i motion 46 skulle emellertid momssänkningen till stor del leda till en ökning av importen och endast i begränsad omfattning till en ökning av den inhemska produktionen.

Momssänkningen kan därför ses som ett uttryck för en strävan från regeringens sida att genomföra en devalvering, utan att konsumenterna under ett valår skulle behöva drabbas av den inkomstminskning som oundvikligen åtföljer en devalvering.

Den föreslagna budgetförsvagningen sätts vidare in i en sådan fas av konjunkturen att stimulans effekterna kan förväntas sammanfalla med en internationellt betingad konjunkturåterhämtning under loppet av 1982.

Denna inriktning av politiken – manipulationen av löneavtalens pris-klausul, försvagningen av statslinanserna, påspädningen av inflationstrycket och åtgärder som förvärrar i stället för att dämpa konjunktursvängningarna – skapar utomordentligt dåliga förutsättningar inför 1983 års avtalsrörelse. I själva verket kan mittenregeringens s. k. offensiv sägas innebära att man avsäger sig ansvaret för den övergripande stabiliseringspolitiken och lägger hela bördan av denna på arbetsmarknadens parter. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet förslaget om sänkning av mervärdeskatten.

Den ovan beskrivna konjunkturutvecklingen innebär en fortsatt svag produktionsutveckling under detta år med en produktionsuppgång under loppet av 1982. Arbetslösheten kommer att fortsätta att stiga och någon förbättring kan inte väntas förrän mot slutet av nästa år. Samtidigt är den svenska inflationstakten högre än våra viktigaste konkurrenters. Devalveringen ger en förbättring av konkurrensläget, men denna förbättring kan ganska snabbt undergrävas om inte inflationen motverkas.

Mot denna bakgrund delar utskottet den bedömning som görs i motion 46 (s) att den ekonomiska politiken bör utformas så

– att den arbetslöshet, som förorsakats av den borgerliga ekonomiska politiken, motverkas *nu* genom en aktiv arbetsmarknadspolitik,

– att den ekonomiska politiken inte – som i regeringens förslag – utformas så att den leder till en allmän stimulans som tidsmässigt sammanfaller med att konjunkturen i övrigt går in i en expansionsfas. Politikens uppgift måste vara att stabilisera ekonomin, inte destabilisera den,

– att genom en mera ansvarsfull finanspolitik en lättnad på penningpolitikens område möjliggörs. En lägre räntenivå än dagens skulle ge ett verkningsfullt stöd åt industrins benägenhet att investera, minska det statliga budgetunderskottet och verka dämpande på inflationen,

– att den ekonomiska politiken ges en sådan fördelningsmässig profil att de uppostringar, som är nödvändiga för att föra landets ekonomi ur krisen, får bäras solidariskt av alla och inte lastas på vissa grupper som har de sämsta förutsättningarna att bära dem.

Utskottet vill i det följande kommentera den ekonomiska politik, som förordas i motion 8 (m). Denna bygger huvudsakligen på två element: dels en sådan sänkning av inkomstskatterna fr. o. m. den 1 januari 1982 att marginalskatterna sänks, dels utgiftsnedskärningar utöver dem, som föreslagits i prop. 1981/82: 30. Den av regeringen föreslagna sänkningen av mervärdeskatten avvisas.

Den *marginalskattesänkning* som förordas i motionen skulle innebära en reduktion av statsskatten med 8–10 procent i de högre inkomstskikten och beräknas under 1982 medföra ett inkomstbortfall för staten på ca 2 miljarder kr.

Utskottet konstaterar att förslaget om marginalskattesänkning redan fr. o. m. 1982 strider mot den skattereform som nyligen överenskommit mellan centern, folkpartiet och socialdemokraterna och som således har stöd av en bred majoritet i riksdagen. Genomförandet av denna reform skall påbörjas 1983 och vara avslutad 1985. Flera skäl bidrog till detta val av genomförandeperiod. En ändring av marginalskatterna fr. o. m. 1982 skulle bl. a. innebära att en av de viktigaste förutsättningarna för det tvåårsavtal som i början av 1981 träffades mellan arbetsmarknadsparterna skulle ryckas undan.

Den skattetablell för 1982 som föreslås i motion 8 utgör ett första steg i riktning mot en marginalskatteskala 1984 som är avsevärt mera gynnsam för höginkomsttagarna än den som nu har föreslagits av den för centern, folkpartiet och socialdemokraterna gemensamma expertkommittén. I den skatteskala som förordas av moderata samlingspartiet skulle den s. k. brytpunkten, upp till vilken marginalskatten är högst 50 procent, läggas väsentligt högre och marginalskatterna i de översta skikten vara lägre än i expertkommitténs förslag.

Strävan att gynna höginkomsttagarna tar sig även uttryck i att man i motionen avvisar en begränsning av underskottsavdragens värde. Utskottet konstaterar att en marginalskattesänkning utan en begränsning av underskottsavdragens värde, skulle medföra sådana skattesänkningar för höginkomsttagarna, att det fördelningspolitiskt skulle bli omöjligt att genomföra reformen. Bl. a. skulle man inte begränsa möjligheterna till nolltaxering. Sammanfattningsvis finner utskottet att den inriktning av skattepolitiken, som förordas i motionen, dels är fördelningspolitiskt oacceptabel, dels har blivit politiskt inaktuell i och med att en bred majoritet av riksdagen ställt sig bakom en skattereform med annan inriktning.

Det andra huvudförslaget i motionen avser *nedskärningarna av de statliga utgifterna*. Motionärerna accepterar de av regeringen föreslagna

besparingsåtgärderna men kräver därutöver att nedskärningarna utökas genom att utgifter skärs ned fr. o. m. den 1 januari 1982 med ca 1 miljard mer än vad som ingår i regeringens förslag. Utskottet tar i det följande ställning till regeringens nedskärningsförslag. Beträffande de av moderata samlingspartiet framförda ytterligare nedskärningarna för budgetåret 81/82 är det att märka att dessa har sin tyngdpunkt på social-, arbetsmarknads- och regionalpolitiken. Inom socialdepartementets huvudtitel föreslås exempelvis en avsevärd urholkning av arbetsskadeförsäkringen, tandvårdsförsäkringen samt av reglerna för vård av sjukt barn. På arbetsmarknadsområdet skulle AMS' möjligheter att genom kommunala beredskapsarbeten och industribeställningar bereda de växande skarorna av arbetslösa sysselsättning reduceras ytterligare.

Under budgetåret 1982/83 avser man reducera statsutgifterna med knappt 14 miljarder kr. Utskottet får tillfälle att ta ställning till dessa förslag till nedskärningar i samband med behandlingen av budgetpropositionen 1982. Här räcker det med att konstatera att de största nedskärningarna avses ske inom social- och bostadspolitikens områden (5,4 resp. 2,6 miljarder). Den senare nedskärningen är av speciellt intresse med hänsyn till den omfattande kritik mot att skattereformen även inkluderar en begränsning av underskottsavdragets värde, som framförts från moderata samlingspartiets sida såväl i motion 8 som i den allmänna debatten. Begränsningen av underskottsavdragets värde sägs leda till kraftigt ökade boendekostnader även i villor av genomsnittlig storlek.

Reformen av underskottsavdragen beräknas totalt medföra ökade statsinkomster med ca 1,4 miljarder kr. Av denna summa kan ca 600 miljoner beräknas falla på villaavdragen. Reformen genomförs successivt under loppet av tre år, varför den årliga skatteskärpningen blir 200 milj. kr. vart och ett av åren 1983, 1984, 1985. Mot denna bakgrund framstår motionens krav på nedskärningar av bostadssubventionerna på ett enda år med 2,5 milj. kr. som minst sagt förvånande. Ty om den minskade subventionsnivå, som underskottsavdragsreformen innebär för vissa kategorier villaägare, skulle medföra de förödande konsekvenser som anges i motionen, så måste en subventionsminskning som är mer än 12 gånger så stor leda till konsekvenser av en helt annan storleksordning. Förklaringen till att man i motionen kan anföra så inbördes motstridiga krav ligger förmodligen i att motionärerna primärt värnar om inkomstagare med höga inkomster, dyra villor och stora underskottsavdrag, medan de räntesubventioner, som man vill dra ned, i första hand avser boendet i småhus med statliga lån, liksom i bostads- och hyresrättslägenheter.

Dessa nedskärningar, som huvudsakligen skulle drabba de svagaste grupperna i samhället är fördelningspolitiskt oacceptabla i sig. I betraktande av att de föreslås ske för att finansiera marginalskattesänkningar för de mest välbeställda grupperna i samhället, framstår dessa nedskärningar som direkt stötande.

Den moderata fördelningspolitiska profilen på de olika förslagen framstår dessutom med full tydlighet i de realekonomiska beräkningar under 1982 som utskottet genomfört och som presenterats ovan: Samtidigt som höginkomsttagarna ges en skattesänkning på 8–10 procent, dvs. en ökning av de disponibla realinkomsterna med 2–3 procent, sänks den genomsnittliga reala disponibla inkomsten med ca 1 1/2 procent. Tvärt emot att motverka arbetslösheten skulle den sammanlagda effekten av de i motionen förordade åtgärderna bli en ökning av antalet arbetslösa med i storleksordningen 10 000 personer.

Med hänvisning till dessa fördelningspolitiska och sysselsättningsmässiga konsekvenser av motion 8 avstyrker utskottet de i motionen förordade riktlinjerna för den ekonomiska politiken.

Syftet med den föreslagna förlängningen av de *obligatoriska avsättningarna till vinstkonto* anges vara att dels stimulera till investeringar och dels motverka inflationsdrivande löneökningar. Utskottet noterar att fondavsättningar av det aktuella slaget tillämpats under en stor del av efterkrigstiden. Därvid har syftet varit att utjämna investeringsaktiviteten över konjunkturcykeln. Under senare år har emellertid detta instrument kommit att användas för att på mer eller mindre permanent basis subventionera fram investeringar.

Likväl ligger industriinvesteringarna på en mycket låg nivå och minskar f. n. ytterligare. På de olika investeringsfondskontona¹ i riksbanken har företagen f. n. 6,4 miljarder inestående. Det finns mot denna bakgrund anledning att betvivla att ytterligare en form av gynnsam skattemässig behandling av investeringar, som exempelvis den föreslagna avsättningen till vinstkonto skulle medföra, får några märkbara positiva effekter på investeringsvolymen. Det är uppenbart att andra faktorer, främst efterfrågan, kapacitetsutnyttjandet och räntenivån spelar en vida större roll för investeringsverksamheten under de allmän-ekonomiska förhållanden som råder f. n. Däremot skulle de föreslagna vinstavsättningarna medföra ett inkomstbortfall för staten i storleksordningen 1 miljard kr.

Även det andra motivet för de obligatoriska vinstavsättningarna – deras förmenta dämpande effekt på löne- och prisbildningen – kan ifrågasättas. 1970-talets erfarenhet i Sverige, liksom utomlands där motsvarande system tillämpats, visar att vinstavsättningar av det aktuella slaget inte märkbart påverkar företagets förmåga att betala löneglidning resp. överpriser på insatsvaror. Anledningen härtill är att dylika avsättningar inte nämnvärt förändrar företagets soliditet eller räntabilitet. Därmed påverkas inte heller deras beteende i pris- och lönehänseende.

Sammanfattningsvis anser utskottet att den föreslagna förlängningen av

¹ Konton för investering i rörelse och skogsbruk, arbetsmiljö, särskilda investeringskonton, konto för allmän investeringsfond, samt tillfälligt vinstkonto.

lagen om tillfällig insättning på vinstkonto i riksbanken inte bör genomföras. Det är osannolikt att avsättningarna leder till högre investeringsvolym inom näringslivet eller att de bidrar till en starkare pris- och löneutveckling. Däremot skulle de medföra en ansevärd belastning på budgeten vilket via budgetunderskottens verkningar på ekonomin snarast bidrar till att försämra förutsättningarna för investeringarna.

Med det anförda avstyrker utskottet propositionens förslag om obligatorisk avsättning till vinstkonto under 1982.

Det socialdemokratiska förslaget till *tillfällig vinstskatt* har som mål att devalveringen skall leda till en långsiktig konkurrenskraftsförbättring.

För att uppnå detta krävs en ekonomisk politik som håller tillbaka kostnadsstegringar. Dessa kan drivas fram dels av kompensationskrav till följd av importprisökningar dels av den vinstuppgång som devalveringen medför. Sker denna lönsamhetsförbättring alltför snabbt och innan kapacitetsutnyttjandet nått en sådan nivå att företagen börjar öka sina investeringar, skapas stor risk för s. k. vinstinflation som kan urholka devalveringens resultat genom okontrollerad löneglidning och övrefterfrågan på insatsvaror. Har denna process väl påbörjats visar bl. a. den internationella erfarenheten från 1970-talet att man mycket snabbt åter kan hamna i en ny devalveringssituation.

Mot denna bakgrund ansluter sig utskottet till motionärernas åsikt att regeringen redan under 1982 bör vidta åtgärder för att motverka uppkomsten av s. k. vinstinflation. Detta bör ske genom en viss tillfällig beskattning av de vinstökningar som kommer att registreras under 1982. I princip borde dessa vinstindragningar på lämpligt sätt återföras till näringslivet. Ett tänkbart sätt vore att föra de indragna medlen till 4:e AP-fonden för att förstärka dess möjlighet att bidra till näringslivets utbyggnad. Emellertid skulle en sådan lösning stöta på principiella betänkligheter, då det skulle innebära en ny finansieringsform för AP-fonderna genom att skattemedel skulle överföras till fonden. Den föreslagna beskattningen avser vinsterna under 1982 och blir aktuell för uppörd först under 1983. Det bör därför vara möjligt att till dess utforma ett lämpligt system för att till näringslivet återföra de medel som den tillfälliga vinstskatten kommer att inbringa. Denna bör endast utgå på sådana vinstökningar under 1982, som överstiger 1981 års nivå med mer än 5 milj. kr. Vinstökningen utöver denna nivå bör beskattas med 20 procent.

Utskottet finner att det i motion 46 framförda förslaget till tillfällig vinstskatt är ett lämpligt medel att motverka den vinstinflation som kan komma att genereras av den snabba lönsamhetsförbättringen under 1982. Utskottet ställer sig därför bakom det i motionen framförda yrkandet att regeringen snarast utarbetar ett förslag om närmare föreskrifter för en tillfällig vinstskatt i enlighet med de riktlinjer som anges i motion 46.

Frågan om effekterna av den föreslagna *omläggningen av investeringsavdragen* – budgetmässigt och med avseende på hur företagen påverkas – ges i propositionen en anmärkningsvärt torftig behandling. Avsikten har uppenbarligen varit att det föreslagna systemet i ett fortvarighetstillstånd skall kostnadsmissigt ligga på ungefär samma nivå som det nuvarande. Det gäller beträffande kostnaderna för den offentliga sektorn som helhet. Om man ser på kostnadernas fördelning mellan staten och kommunerna, kan man konstatera att staten, som med dagens system svarar för ca 2/3 av kostnaderna, med det föreslagna systemet skulle få svara för hela kostnaden.

En övergång till ett system där investeringsavdragen görs i samband med redovisningen av mervärdeskatt innebär att företagen kan komma i åtnjutande av avdragen ett till två år tidigare än som är fallet med nu gällande system. Följaktligen kommer under återstoden av innevarande budgetår och under nästa budgetår statsbudgeten att belastas med dels 2/3 av kostnaderna för det nuvarande systemet, dels hela kostnaden för det nya systemet.

Denna tillfälliga belastning på statsbudgeten tas över huvud taget inte upp i propositionen. Dess storlek kan visserligen inte exakt beräknas, men det är ändå klart att det rör sig om avsevärda belopp. En relativt försiktig bedömning är att helårskostnaden ligger i storleksordningen 1 500 milj. kr.

Regeringens förslag innebär att skattesubventionens storlek sänks från nuvarande genomsnittliga 11,6 procent av investeringskostnaden till 10 procent. Å andra sidan skulle företagen få möjlighet att ta ut avdraget tidigare än förut. Slutsatsen blir att investeringskalkylen i det enskilda projektet inte påtagligt påverkas av omläggningen och att denna därför inte kan förväntas ge något nämnvärt utslag i investeringsverksamheten. Vad som däremot inträffar är att företagets likviditet ökar genom omläggningen.

Utskottet delar den i motion 46 gjorda bedömningen att en ytterligare ökning av företagets likviditet ingalunda är något som i dagsläget bör eftersträvas. Snarare torde motsatsen vara fallet. Detta, tillsammans med den temporära belastning på statsbudgeten som omläggningen skulle innebära, talar enligt utskottets mening mot förslaget. Utskottet avstyrker därför förslaget till nytt system för investeringsavdrag och tillstyrker yrkandet att i stället det nu gällande systemet förlängs till att gälla t. o. m. utgången av 1982.

I propositionen föreslås vidare en i huvudsak oförändrad *skatteskala för 1982*. Utskottet noterar att denna skatteskala innebär oförändrade marginalskatter för 1982 vilket står i överensstämmelse med överenskommelsen mellan centerpartiet, folkpartiet och socialdemokraterna om reform av inkomstskatten. Utskottet, som i det föregående tagit avstånd från det i motion 8 framförda förslaget om en marginalskattesänkning redan 1982,

har därför i detta stycke inga erinringar mot den föreslagna inkomstskatteskalan. Förslaget i propositionen om en höjning av det kommunala grundavdraget är en uppföljning av de riksdagsbeslut som fattades våren 1981. Även om utskottet inte anser att dessa beslut var välgrundade, ser det ingen anledning att nu gå emot detta förslag eftersom det endast utgör en lagteknisk reglering av tidigare fattade beslut. Utskottet noterar vidare att det råder enighet i utskottet om att slopa den särskilda skattereduktionen.

I fråga om den *automatiska indexregleringen* av skatteskalorna delar utskottet de principiella invändningar som härvidlag anförs i motion 46. Den automatiska indexregleringen är inflationsdrivande, eftersom den bygger in kraftiga historiska prisstegringar i skatteskalorna. Det krävs då kraftiga löneökningar för att förhindra ökade inkomstklyftor, räknat efter skatt. Med hänsyn till de låga löneavtalen för 1982 är det därför motiverat att bryta upp den automatiska indexregleringen. Utskottet finner att förslaget i motion 46 om en uppjustering av den s. k. basenheten för år 1982 till 6800 kr. i stället för 6900 kr., som föreslås i propositionen, skulle ge en uppräknig av skatteskalorna med 6,25 procent vilket nära ansluter sig till löneökningstakten under 1982. Med denna justering ökas statsinkomsterna med 1 000 milj. kr. jämfört med regeringens förslag.

Innan utskottet kommenterar de i propositionen föreslagna nedskärningarna, vill utskottet påminna om att det föregivna syftet bakom de föreslagna nedskärningarna är att åtminstone till en del finansiera sänkningen av mervärdesskatten. Utskottet har i det föregående inte funnit regeringens argument för denna sänkning vara övertygande. Den ev. önskvärdheten av de föreslagna nedskärningarna får således prövas med hänsyn till deras effekter i det enskilda fallet och inte med hänsyn till behovet att finansiera momssänkningen.

De största besparingarna i propositionen sker genom att pensionärernas förmåner reduceras. Detta sker dels genom en ytterligare urholkning av pensionernas inflationsskydd, utöver de redan genomförda, och genom en nedskärning av det kommunala bostadstillägget. Såsom påvisas i motion 46 skulle de nya reglerna för fastställande av basbelopp, om de hade tillämpats under 1980, lett till att en ensamstående pensionär med enbart folkpension och pensionstillskott skulle ha mist över 2 500 kr. Detta motsvarar ett inkomstbortfall på ca 12 procent – och detta för grupper med en, absolut sett, mycket låg inkomstnivå. Utskottet delar uppfattningen att förslag med sådana fördelningspolitiska konsekvenser inte kan godtas.

Särskilt yttrande

Lars Tobisson, Bo Siegbahn och Lennart Blom (alla m) anför:

I motion 8 (m) förordas en sänkning av inkomstskatten för 1982 som ett led i strävan att nedbringa marginalskatterna till högst 50% för den helt dominerande delen av de heltidsarbetande inkomstagarna. Detta förslag har inte avstyrkts av utskottet. Enligt vår mening är en sådan snabbt verkande marginalskattesänkning ytterligt angelägen. Den skulle stimulera till ökade arbetsinsatser och allmänt sett få gynnsamma verkningar för vår ekonomi. Det inkomstbortfall som på kort sikt uppkommer för staten bör i nuvarande budgetläge kompenseras genom extra besparingar på statsbudgetens utgiftssida i enlighet med vad som anförs i motion 8.

Innehåll

Propositionen	1
Författningsförslagen	3
Skrivelser	33
Utskottet	
Inledning	34
Mervärdeskatten	34
Grundavdrag och skattereduktion m. m.	36
Folkpensionärerna	38
Skogskonto m. m.	40
Vinstkonto	42
Vinstskatt m. m.	43
Familjebeskattning m. m.	44
Övriga frågor	46
Hemställan	46
Reservationer	
Mervärdeskatten	49
Basenhet och indexregleringen av skatteskalen	50
Utformningen i övrigt av skatteskalen	51
Individuell beskattning m. m.	52
Folkpensionärer	54
Ändrade procentsatser för insättning på skogskonto	55
Extra avdrag för vissa skogsuttag	56
Skogsvårdsavgiften	56
Vinstskatt m. m.	57
Skattepolitikens inriktning	58
Lagförslagen	62
Särskilda yttranden	66
Yttrande från finansutskottet	67

